

Budapesti Gazdasági Egyetem

Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

Közgazdász Tanár mesterképzés

Hogyan épül be egy mezőgazdasági iskola tananyagába a vállalkozási ismeretek oktatása?

Konzulens:

Popcsa Anna Mária

Mesteroktató

Készítette:

Oszlánszki-Sztarovics Petra

Közgazdász tanár

Mester levelező képzés

2. évfolyam

Budapesti Gazdasági Egyetem
Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

Eredetiségi nyilatkozat a szakdolgozatról/projekt munkáról

Hallgató adatai	
Név, neptun-kód	Oszlánszki-Sztarovics Petra

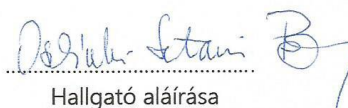
I	A	W	Z	X	I
---	---	---	---	---	---

Szakdolgozat/projekt munka adatai	
Szakdolgozat/projekt munka címe	Hogyan épül be egy mezőgazdasági iskola tananyagába a vállalászási ismeretek oktatása?
Témavezető	Popcsa Anna Mária

Alulírott, Oszlánszki-Sztarovics Petra büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a csatoltan bírálatra és védeésre beadott szakdolgozatban/projekt munkában foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A felhasznált forrásokat az irodalomjegyzékben feltüntettem, a rájuk vonatkozó, szabályszerű hivatkozásokat a szövegben megtettem. A szakdolgozat/projekt munka más szakon vagy intézményben sem a saját nevemben, sem máséban nem került beadásra. Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatot/projekt munkát az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá. Tudatában vagyok annak, hogy plágium (más munkájának sajátomként történő feltüntetése) esetén a szakdolgozat/projekt munka érvénytelen, ezért elutasításra kerül.

Budapest, 2024. év 04. hónap 29. nap

Hallgató aláírása

Tartalom

I. BEVEZETÉS	2
I./1. Témaválasztás és a szakdolgozat felépítése	2
I./2. Az iskola feladata és célja	4
II. TANANYAG KÖVETELMÉNYEK	7
II./1. Tantárgyi követelmény a KKK-ben	7
II./2. Egyes szakmák esetében a vállalkozási ismeretek hasznossága	8
II./3. Pedagógiai program	10
III. TANANYAGFEJLESZTÉSI MÓDSZEREK ÉS ESZKÖZEI	11
III./1. Egész életen át tartó tanulás fejlesztése	12
III./2. Tananyagfejlesztés digitálisan	17
III./3. Brusztiné Kunvári Enikő – A foglalkoztatás alapjai	20
III./4. Dr. Burkáné Szolnoki Ágnes – Vállalkozási ismeretek mindenkinek	22
IV. INTERJÚK, ÓRABEMUTATÁS	25
IV./1. INTERJÚ Dr. Farkas Péter szakmai igazgató helyettessel	26
IV./2. INTERJÚ – KÓHALMI ZOLTÁN közismereti tárgyat oktató tanárral	28
IV./3. EGY TANÓRA FELÉPÍTÉSE, REFLEXIÓ	31
V. EREDMÉNYEK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK	38
V./1. Újítás és összefonódás a mezőgazdasági és a vállalkozási oktatásban	38
V./2. További fejlődési lehetőségek	39
V./3. Javaslatok	41
VI. ÖSSZEFOGLALÁS	42
I. Bevezetés – eddigi életutam	43
II. A Déli ASZC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola bemutatása	47
III. Az iskolai gyakorlatom a BGE-n	51
III./1. Saját tanítási gyakorlat bemutatása és elemzése	52
IV. Esettanulmány bemutatása - konfliktuskezelés	55
IV./1. Bevezetés	55
IV./2. Alapeset leírása	56
IV./3. Tanári interjúk	57
IV./4. Jegyzőkönyv a meghallgatásról	59
4./5. Befejezés	61
4./6. Felhasznált irodalom az esettanulmány során:	62
V. SWOT elemzés magamról és a fejlesztendő területeim	63
VI. Mellékletek:	67
Irodalomjegyzék	70
Mellékletek	73

I. BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témájául a saját iskolámban, ahol szakmai tanárként tanítok pénzügyi és vállalkozási ismeretek tantárgyat, ezeknek a tárgyaknak beolvasását ismertetem egy mezőgazdasági iskola mindennapi oktatási napjaiba. Majd szemléltetem a tananyag fejlesztésemet is, hogy hogyan is lehet elképzelni egy nem mindennapi ágazati oktatásba a pénzügyi-vállalkozási- és a munkavállalói ismeretek megjelenését. A Déli ASzC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskolában dolgozom pályakezdő pedagógusként 2023. szeptember 1 óta, mely Bács-Kiskun Vármegye egyik városában, Baján található. Az érdeklődési körömben bele tartozik már régóta az oktatói tananyagok fejlesztése, egy olyan szintre emelése, ami a hallgatóságnak érdekes lehet és könnyen tanulható. Az elmúlt években a mindennapi munkám során nagyon sokszor szembesültem azzal, hogy a kollégák, felnőtt emberek is nehezen tanulnak, nem könnyen motiválhatók, amikor tanulásról van szó egy-egy szakterületen. Úgy gondoltam, hogy amikor elkezdtem a tanári pályát, ezzel lehetőséget kapok és hasznomra válik majd, ha elmélyülök ebben a témában.

Szinte már általánosnak tűnhet, de szokták azt mondani, hogy egy jó szakma felér egy diplomával. Sok helyen, hírportálokban olvasható, hogy a szak-, a betanított, de még a segéd munkaerőt toborzó hirdetések száma is az utóbbi évtizedben jelentősen megnövekedett (Sonline, 2024). Nagyon népszerűek lettek az agrárszakmák a képzésekben. A mezőgazdasági képzések egyre nagyobb érdeklődést váltanak ki, hasznosak is lehetnek egy agrárvidéki területen élő családok és gyerekeik számára (fejldesgazdasagtan.hu, 2022).

Ezért is vált szükségessé, hogy a szakképző iskolákba is beépítésre kerüljön akár a munkavállalói ismeretek vagy a pénzügyi-, vállalkozási ismeretek alapszintű oktatása. Ezeket a képzéseket népszerűsíti a mi iskolánk, mivel az agrárágazatban a Déli vidék területén ismert agrár-mezőgazdasági cégek és családi vállalkozások sokasága foglalkozik földműveléssel, gyümölcsstermesztéssel.

I./1. Témaválasztás és a szakedolgozat felépítése

A téma azért is érdekes számomra, mert új pedagógusként kezdtem el tanítani, mely igen nagy feladatnak ígérkezett. Egyrészt a pedagógus pálya, a diákok oktatása, a tanár-diák kapcsolat, másrészt hogyan is kell egy órát megtartani, milyen tananyagot lehet és kell használni, van hozzá megfelelő szakirodalom, kaptak a diákok könyvet, vagy teljesen tanári felkészülés szükséges a tananyagok összeállításában, egy-egy óra megtartásában.

A szakdolgozat elkészítéséhez szükséges anyagok feltárásával kezdtem és céloom ezzel, hogy egy általános, a szakdolgozati követelményeknek minden szinten megfelelő dolgozatot tudjak összeállítani a témáról, amelyet választottam. A kezdetekkor, amikor megkaptam a tanmeneteket és megvoltak a rám kiosztott tantárgyak, akkor a tanmenetek táblázataiból indultam ki, hogy honnan is lesz tananyag, mit fogok az órákon tanítani.

Elsősorban az addigi munkahelyi tapasztalataimra alapozva és a kollégák segítségét felhasználva fogtam neki a feladatom elvégzéséhez, mégpedig úgy, hogy pályakezdő pedagógusként is hatékonyan tudjak helytállni. A 10. mezőgazdasági gépész osztályban tartott tanórával is megpróbálom szemléltetni azt, ami igazából a fő elemzése a dolgozatomnak. Valamint interjúkkal is alátámasztom a feltárt kérdéskör fontosságát.

Szakdolgozatom első részében szakmai összefoglalót adok olyan szakirodalmakra alapozva, amelyek nagyrészt a tananyagfejlesztéssel és annak alkalmazásával, módszertannal foglalkozik, majd az eredményével adnak az olvasónak és nekem is hasznos információkat, alkalmazható ismereteket. Ez a tanulmány segít megérteni és elemezni, hogy miért is van erre szükség, honnan és hogyan induljon ki egy szakmai tárgyat oktató tankönyv hiányában.

A dolgozat második részében interjúkon keresztül bemutatom, hogy mi a szakmai tájékozottság a kollégák között a tananyag fejlesztésről, milyen véleménnyel vannak erről és ők hogyan látják a saját tárgyaiknál, hogyan tudnak tovább lépni, korszerűsíteni. Szerettem volna választ kapni, hogy milyen irányba induljak el a saját tárgyaim tananyagának újítása során és másik tárgyakkal kapcsolatosan kinek milyen jártassága van. Megnézni, hogy mi lehet a legjobb módszer egy tananyag oktatása során.

Napjainkban a kérdés nem az, hogy hogyan lehet a tudást átadni. Hanem az, hogy hogyan tudok úgy ismeretet tovább adni, amely nekem is érdekes és érthető, valamint naprakész szakértelem. A diák-tanuló számára meg persze a tudását fejlesztő és a továbbiakban felhasználható és a gyakorlatban alkalmazható, szükségszerű szakismeret legyen.

Szeretném, ha a dolgozatom végére kiderülne, jók-e a meglátásaim, megérzéseim és javaslataim e téren. Valamint miként lehet a tananyagfejlesztést az én szaktárgyaimnál hasznosítani, mi az, ami a továbbiakban segítség lehet nekem és a társ kollégáimnak is.

I./2. Az iskola feladata és célja

A Déli ASzC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola rövid bemutatásával szeretnék rámutatni, hogy miért szükséges a mezőgazdasági iparágban a vállalászási ismeretek elmélyítése. 120 éves múltra visszatekintő intézményről lévén szó, rengeteg változáson átesett és háborúkat átvészelt, de mégis az alapokat letette és ma már büszkén lehetnek a diákok és az oktatók is az iskolai feladatok részesei (Bernschütz & Horváthné Hargitai, 2004). Bereczki Máté 1824-ben született és egy tudós, gyümölcshemesítő a magyar és külföldi gyümölcshfajták leírásával a magyar pomológiai szakirodalom, a gyümölcshismerettan megteremtője lett. Az volt a célja, hogy megbízható fajtatiszta gyümölcshöst hozzon létre (arcanum.com, 2024).

Az iskola mottója: „Tanítsátok meg gyermekeiket a szeretetre a természet szent szeretetére!” (<https://da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/>). Az intézmény több átépítésen és tereprendezésen esett át az elmúlt bő 100 év alatt, az újítások folyamatosak mind az épületek, mind pedig a körülötte lévő parkok és zöld területeken. Lásd 1. számú melléklet, az iskolánk régmúltat idéző főbejárata.

Az olvasó tisztában legyen azzal, hogy a mezőgazdaság, ami sok ember számára csak földet és termelést jelent, nem mindig a kinti, földön lévő munkafolyamatokból áll. Sok-sok gazdasági és technikai alapismeret is van, ami szükséges egy mezőgazdaságban dolgozó egyén számára. A pénzügyi és vállalászási alapok elsajátításával már a korszerűbb technikai, termelési- és természetési ismeretek is bővílhetnek, a tovább fejlődést szolgálhatják (Fleischmann, 2023).

Az agráripari ágazat Bács-Kiskun vármegyében, a Dél-Alföldi régió földrajzi adottságait tekintetbe véve az előnyösebb kereseti források közé tartozik az itt élők körében. Nagyon sok nagygazda, sok gazdálkodó ebből keresi a mindennapi megélhetéséhez szükséges jövedelmet. A Bereczki iskola ismert és elismert a Délvidéken. Mivel közel van Baja városa a szerb határhoz, ezért még határon túli diákok is járnak az iskolába, hogy el tudják sajátítani a földművelés alapjait vagy akár a rendészeti képzést.

Az iskola az utóbbi 120 év során folyamatosan bővílt az épületek és képzési lehetőségek terén (da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/rolunk/tortenet). A város és környéke több mint 400 diákja számára nyújt lehetőséget szakmájuk tanulására, főként az agráripár területén. Az intézmény magas színvonalú oktatást biztosít, modern oktatási és gazdasági épületek mellett korszerű mezőgazdasági területek, több tankert és fóliasátrak, tangazdaság, sportcsarnok és sportpályák is rendelkezésre állnak.

Az automatizáció és technológiai fejlődés új feladatokat hoznak mindenkinek, így fontos, hogy a diákok is tisztában legyenek ezekkel a változásokkal és megtanuljanak velük együtt létezni. Gyakran a tananyag lemarad a technikai fejlesztések mögött, ezért az intézményeknek lépéseket kell tenniük a változások felé, új tantárgyakat bevezetve az oktatásba, hogy a diákok még jobban felkészüljenek a modern világ elvárásaira, az ipar gyors változásaira és az alapvető ismeretekre.

Ez adta a dolgozatom témáját is, a tananyagfejlesztés hogyan valósítható meg a folyamatos változások mentén.

A duális partnerek is folyamatosan segítik az iskola és a tanulók munkáját. A Déli Agrárszakképzési Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft-ben a tanulók vállalati körülmények között tanulhatják meg a Mezőgazdasági gépész és Mezőgazdasági gépésztechnikus szakmákat. A képzés keretei között egy olyan alapozó tudást szereznek a jövőbeni lehetőségeikhez, ahol majd a bizonyítvány megszerzését követően elhelyezkedhetnek a munka világában vagy akár tovább is tudják vinni a családi vállalkozásokat, melyet több tanulóm is már említett, hogy ő ezt a jövőt választja. Az iskola legnagyobb partnerei: „AXIÁL” Javító, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. és a DORKER Kft. melyek 100%-ban magyar tulajdonú és bajai érdekeltségű cégek, valamint a környező települések kisebb, de mégsem olyan elenyésző, akár 500-1000 hektáron gazdálkodó vállalkozások is részt vesznek, ilyenek a JABBA Kft., Pannon Kft., és a Maxima Kft. (az iskola belső dokumentációja).

A **Kertésztechnikus és a Kertész** szakmai oktatást az iskola körül elhelyezkedő tankert, díszpark, és a fólia blokkház, valamint a 60 hektáros tangazdaság és tanerdő biztosítja. A kertész képzés, mint önálló képzés kikerült a képzési kínálatból, amióta az új 2020. szeptember 1-től életbe lépett Szakmajegyzék váltotta fel az Országos Képzési Jegyzék helyét.

A **Közszolgálati technikus** szakmai oktatás az intézményben történik, viszont a tanulóknak lehetőségük van meglátogatni a büntetés-végrehajtás, katasztrófavédelem-tűzoltóság, mentőszolgálat munkahelyeit és a rendvédelmi szervek különböző programokat biztosítanak a tanulók számára. 1997 óta van a helyi tantervben a belügyi rendészeti ismeretek komplex tantárgy, mely oktatása országosan is elismert szinten valósul meg az iskolában. Ezt bizonyítja számos kimagasló versenyeredmény elérése is, melyekre büszkén tekint az iskola. Az elmúlt két évtizedben szinte mindig az elsők között szerepeltek az iskola tanulói az országos rendészeti tanulmányi versenyeken, akik közül sok fiatal választotta később a

Rendészeti és Közszolgálati ágazatba tartozó szakmákat és a továbbtanulás lehetőségét. A képzésben kimagasló tudással, jogi diplomával rendelkező oktató kollégák vesznek részt, akik a különböző rendészeti, rendvédelmi tárgyakat és a jogi szabályozást, ismereteket tanítják.

A **Mezőgazdasági gépészmérnök és a Mezőgazdasági gépész** szakmai oktatás részben saját tanműhelyben, tanteremben, tankertben, fólia sátorban és szabad földön, részben a Déli Agrárszakképzési Ágazati Képzőközpont Nonprofit Kft-ben (Déli ÁKK) vagy a duális partnereknél történik.

A **Sportedző-sportszervező** szakma oktatása saját, jól felszerelt sportcsarnokunkban történik és 2020-tól egy kültéri edzőpark is segíti a sportolást, valamint egy testnevelő pedagógus pálya megalapozásához is kapnak alapokat a diákok. Az összefonódás érzékelhető a rendvédelmi szakos diákokkal, mivel különböző testnevelési tárgyak mind a kettő szakon megtalálhatók. Az önvédelmi és a küzdősportok oktatása is kimagasló teljesítményt nyújt, erre lehetőségként a Honvédelmi Sportközpont létesítménye ad helyet, melyet a magyar honvédelem biztosít.

Az iskola elsődleges célja a magas színvonalú szakmai tudás átadása, e között több szempont is szerepet játszik. Ilyenek a környezeti nevelés, tudatosság a magasabb ismereti szint bővítésére, a hagyományaink ápolása, átörökítése a fiatalabb generáció számára. Persze ezért egy olyan iskola működtetése szükséges a pedagógus kollektíva részéről, amely élhető mindenki számára és a falain belül alkotó légkör, mindenki egymással szembeni értékeinek megbecsülése és az otthonosság érzése tapasztalható. A magas szakmai minőség is lényeges eleme az iskola fő célkitűzésének. Mindebben elengedhetetlen az iskola tanárainak személyes példamutatása a szakmaszeretet iránt, a szakma iránti elhivatottságuk és alázatuk. De a kötelességtudat sem utolsó szempont, a segítőkészség, a tisztelet, a türelem, a megértés és az elfogadás, ezek mind-mind alap elemei az iskola elvárásainak (<https://dabereczki.www.intezmeny.edir.hu/>).

II. TANANYAG KÖVETELMÉNYEK

II./1. Tantárgyi követelmény a KKK-ben

Vállalkozási ismeretek tantárgy előírásait részletesen bemutatva a következők lesznek (<https://da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/szakmai-dokumentumok/kkk-ptt>).

Összesen egy tanévben 31 órában szükséges a tananyag leadása és heti egy óra, ami a diákok rendelkezésére áll a vállalkozási ismeretek elsajátítására. A cél a tárgynak a tanításánál, hogy a diákok mindenképp megismerkedjenek a vállalkozások indításának minden rejtelmével és alkalmazni tudják a képzés során megszerzett tudást majd a további iskolán kívüli életükben. A tanulóknak egy olyan átfogó képet szükséges tanítani és megértetni, amely a pontosságra, precíziségre, szabályok betartására ösztönöz és neveli őket.

A vállalkozások indításával és a gyakorlatban való hasznosításával történik az első hét óra tananyagának tanulmányozása. A vállalkozások általános jellemzőinek megismerése, önismeret erősítése, hogy majd vállalkozóvá tudjon válni a tanuló. Ezzel megalapozásra kerül egy vállalkozói gyakorlatorientált ismeret, mellyel a diák képessé válik egy hiteles vállalkozói kultúra és olyan kompetenciák elsajátítására, mely hozzájárul majd ahhoz, hogy az iskola után akár egy sikeres vállalkozást vagy munkavállalói karriert tudjon elindítani. A tantárgy mindenképp a vállalkozói kompetencia fejlesztésére, a vállalkozói készség kialakítására irányul és segíti a diákok alapvető vállalkozói ismereteinek bővítését.

A következő hat óra a munkaügyi gyakorlat tananyagával foglalkozik, mely megismerteti a tanulót a munkakeresés, a munkába állás folyamatával. A munkavállalók alapvető jogainak és kötelezettségeinek megismerése és gyakorlati tapasztalatok ismertetése. Szükséges a társadalmi környezet munkával kapcsolatos mintáinak átfogó tanulmányozása. Ez a 6 óra lehetőséget ad a tanulók számára, hogy megismerjék az alkalmazottként történő munkavégzést vagy a saját vállalkozásban végzett munka előnyeit, hátrányait. Szükséges mind a kettő foglalkoztatási forma megismerése, hogy gondolják át, ismerjék meg a gazdasági szereplők tevékenységeit.

Az elkövetkezendő órák a sport, mint üzleti tevékenység kérdéseivel is foglalkozik, hogyan is válik üzletszerű tevékenységgé a sport, hogyan lesz a sporttevékenységnek piaca és milyen gazdasági sajátosságai vannak az üzleti életben.

Majd a tananyag utolsó része, ami 12 órából áll a vállalkozás formáit dolgozza fel. Ez a rész a tanuló számára egy vállalkozás létrehozására, gazdasági szerepére és a jogok, valamint

kötelezettségek megismerésére mutat előírt segítséget. A tananyag a magánszférában való elhelyezkedés segítése mellett, az állami és az önkormányzati szféra egy-egy részterületeire is kitér.

A tanulók minden gazdasági szereplő tevékenységét megismerik, saját környezetükben lévő vállalkozások példáján keresztül. A gyakorlatias gondolkodást segítő anyagrészekkel pedig motiváltan lehet a tanulók tudását elősegíteni.

Fejlesztési területek lehetnek egy-egy ismert helyi vállalkozó, vállalkozás bemutatása. Olyan csoportos játékok alkalmazása pedig lehetővé teszi számukra a tudás ismeretanyagának továbbfejlesztését valamint a kommunikációs készség, a kockázat vállalási hajlandóság, konfliktuskezelés is gördülékenyebben elsajátítható (<https://dabereczki.www.intezmeny.edir.hu/>).

II./2. Egyes szakmák esetében a vállalkozási ismeretek hasznossága

A vállalkozási ismeretek jelentősége abban áll, hogy minden ágazati területen szükség van rá (magyarmezogazdasag.hu, 2023).

Mind a mezőgazdasági gépész, a kertész és akár a sportedző, sportszervező is elindíthat egy vállalkozást az élete során, meg kell tanulnia pénzügyi alapismereteket, az ehhez kapcsolódó vállalkozói folyamatokat (Nagy & Török, 2017). Ezért szükséges volt, hogy a vállalkozói kompetencia fejlesztése a felnőtté válást közvetlenül megelőző időszak feladatai között szerepeljen. Az önálló életkezdés, a pályaválasztás fontos mozzanata a diákok életében. Jó, ha tudnak alapvető ismereteket szerezni, a döntésre és önállóságra nevelésnek nagyon fontos szerepe van.

A mezőgazdasági gépész képzés esetében megtanulják, hogy a pénz kezelése, a különböző napi életszerű pénzügyi műveletek és a saját vállalkozás körül milyen teendők adódnak (Burkáné Szolnoki, 2020).

Szükséges egy gyakorlatorientált tanterv, hogy felelős pénzügyi döntésekre sarkallja a diákokat, megtanítsa nekik a tudatos pénzel való bánásmódot és a pénzügyi helyzetük megtervezését, valamint kockázatvállalás igényét, jelentőségét. A mezőgazdasági gépész szakon tanuló diákok részére - mivel sokan mezőgazdasági családi háttérrel rendelkeznek - ezért is fontos, hogy találkozzanak az őstermelővé válás vállalkozási formájával, de akár itt a kertész szakma is ugyanúgy jelentőséggel bírhat.

A diákok és ez a fiatal generáció megkapja azokat a szakmai alapokat a pénzügyi és vállalkozási ismeretek területén, hogy tudatos döntéseket tudjanak hozni gazdasági kérdésekben,

szaktudásuk megszerzése után tudatosan készüljenek a vállalkozói karrierjük felépítésére (oecd-ilibrary.org, 2016).

A tantárgy célja az, hogy a tanuló legyen nyitott a gazdaság működésével, a pénzügyi, és a vállalkozások világával kapcsolatos témák iránt. Maga a tárgy tartalma és módszertana elősegíti a diákok általános célját, hogy legyenek annyira igényes felnőttek, olyan állampolgárok, akik képesek követni a gazdasági, pénzügyi és a technikai változásokat (Bognár, et al., 2017).

Amikor a tanulók megtanulják a gazdasági folyamatokat, megismerik, hogy mi hogyan működik az életben a gazdaság szereplői között, akkor ezen ismeretek birtokában képesek lesznek olyan racionális gazdasági döntéseket hozni, ami az előbbre jutásukat szolgálhatja a jövőre nézve. Gyakorlati példákon keresztül, és ezek alkalmazásával megismerik a pénzpiac, a gazdasági működést folytató szereplőket, és a különböző lehetőségeket is átláthatóvá és értelmezhetővé tesszük számukra. Az ismeretek megszerzése során alap matematikai készségek elsajátítására is lehetőségük van, mivel a pénzügyi adminisztrációs feladatok, számítások elvégzése is előkerül egy-egy anyagrészben és számos olyan készségre és tudásra van szükségük, amelyek matematikai alapokon nyugszanak (Forgács, 2016).

Megismerkednek a munkajogi szabályokkal, az alkalmazásukkal és munkaszerződés kötésével is találkozhatnak. A Munka Törvénykönyve, mint név nem lesz idegen számukra, ha munkával kapcsolatos törvényi szabályozásra lennének kíváncsiak a jövőben (Varga, 2020).

A diákok megismerik a mai bankrendszer felépítését, az egyes pénzpiaci szereplők főbb feladatait. A különböző banki lehetőségek közül választani tudnak, mert felismerik, hogy mi a nekik megfelelő, a kínálatból tudnak választani, bankszámlakezelési feladatokat is megismernek. Tisztában vannak az egyes banki ügyletek előnyeivel, hátrányaival, kockázataival. Önismereti tesztek, játékok segítségével képesek lesznek átgondolni, hogy milyen foglalkozások, tevékenységek illeszkednek az ő személyiségükhöz (Györfiné Körtvélyesi, 2015).

Az idei évben márciusban került megrendezésre a K&H Bank által minden évben elindított Pénz7 program, mely egy jó kis betekintést nyújt a 10. osztályos diákoknak a pénzügyek világába, a pénz kezelésébe és önismereti tesztekkel is segítik a tanulók megmérettetését (penz7.hu, 2024).

II/3. Pedagógiai program

Az iskola pedagógiai programjának mentén, olyan kompetenciákat elengedhetetlen kiválasztanunk az oktatás során, melyek a pénzügyi és vállalkozási ismeretek tantárgyba fejleszthetők, valamint szükségessé teszik a meglévő vagy kezdetleges tudás továbbfejlesztését is [\(https://da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/szakmai-dokumentumok/kkk-ptt\)](https://da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/szakmai-dokumentumok/kkk-ptt).

Elsődlegesen a kezdeményezőkészség és az önismeret fejlesztését segíti elő a tananyag első pár órája, mellyel megalapozhatjuk a diákok saját önálló gondolkodásmódját. Megismerik és megtanulják, hogy hogyan tudnak új vállalkozást létrehozni, alapítani és elindítani a sikerüket ezen az úton. A képzés során fontos betartaniuk a különböző tevékenységekre vonatkozó munkajogi szabályokat és a munkavégzéssel kapcsolatos jogok és kötelezettségek gyakorlását.

A tananyag elsajátításának végére képessé válnak a piaci, gazdasági viszonyok elemzésére azon a mezőgazdasági területen ahol dolgozni fognak, döntéshozóvá válnak az adott helyzetekben gyorsan és átgondoltan. Ezt a területet mindenképp szükséges fejleszteni a vállalkozási ismeretek kapcsán, hogy minél jobban elmélyüljön a diákokban a gyors és átgondolt döntéshozatal. Minden olyan tevékenység során akár a mezőgazdasági- vagy kertész képzések kapcsán felelősségvállalás szükséges, gépekkel, eszközökkel végzett tevékenységek, munka tudatában a kártérítési szabályok betartása mellett. Kiemelt jelentőségű a felelősségtudat megtanítása csoportos- és egyéni feladatok során, hogy a diákok merjék vállalni és nem elhallgatni az általuk okozott hibákat, károkat (Matific, 2021).

Minden olyan pénzügyi szabályt, amely a tevékenység elvégzésével jár, kötelező betartani és ezeket a szabályokat úgy kell a diákokkal megtanítani, hogy szituációs gyakorlatok alkalmával tudatosuljon bennük a felelősség, a szabályok elfogadása és betartása, betartatása.

Képesek legyenek olyan pénzügyi és gazdasági adminisztratív feladatokat elvégezni, ami majd a munkája során a mindennapjaiba bele fog tartozni. Olyan helyzeteket kell teremteni néhány órai gyakorlat során, hogy a tanuló önállóan meg tudja oldani, tudjon reagálni, és a kreativitása, vizuális képzelete tovább fejlődését tudjuk segíteni.

A 10. osztályosok számára elérhetővé kell tenni a Pénz7 szakmai egyhetes programján való részvételét, ezzel a jelentkezéssel és regisztrációval az osztályok számára a pénzzel való bánásmód, a pénz kezelése és a pénzmozgások területét még jobban erősíteni tudjuk, olyan kompetenciákat fejleszthetünk, melyek lehet, hogy addig a diákok számára nem voltak ismertek. A motiválás sem utolsó, hogy a szakmai ranglétrán való előrejutás, a munkahelyi

versenyszellem és a szereplési vágy akár erősödhet is a tanulóknak, és az önállóság, a saját érvényesülés készségeik is előtörhetnek (<https://da-bereczki.www.intezmeny.edir.hu/>).

És akkor itt jön a kérdés, hogy miből tudok tanítani? Milyen könyvek és ismeretanyag áll rendelkezésemre, ha nincs tankönyv a diákok számára.

Ahhoz, hogy tudjak órákat tartani és anyagot leadni, előadni és valahogy tudást átadni, szükséges a tananyag fejlesztés. Kik azok a szakemberek, akik szintén így döntöttek, hogy nem áll rendelkezésükre megfelelő tudástár, szakkönyvek, ezért nekiláttak és tananyagot fejlesztettek.

III. TANANYAGFEJLESZTÉSI MÓDSZEREK ÉS ESZKÖZEI

A diákok életük nagy részét az iskolában töltik, de azon kívül is sokszor az iskolával, tanulással kapcsolatos tevékenységet végeznek. Itt szükséges és elengedhetetlen megemlítenünk az élethosszig tartó tanulást is, mely nemcsak egy tudásátadásról szól, hanem annál azért jóval több. Olyan társadalomban élünk, mely a tudáson alapul. A tudás és a minél magasabb szintű tudás előidéző egy fejlődést, és a munkaerőpiacon egyre csak nő a magasabban képzett munkaerő iránti igény (Wilson, 2019).

Az 1990-es években már foglalkoztak az élethosszig tartó tanulás fogalmával, mivel már akkor észlelhető volt, hogy a gyors gazdasági növekedés, a technika nagyléptű fejlődése megnövekedett. Ez által magasabb elvárásokat támasztottak a munkaerő piacon a helytálláshoz és eredményezte a folyamatos képzéseket, továbbképzéseket. A fejlődésre csak a folyamatos tanulással lehetett megfelelni már akkor is (Simonics, 2016).

Már fiatal korban el kell sajátítani olyan készségeket, melyek a felnőttkorban is megmaradnak bennünk a megújuláshoz és a tanulás iránti nyitottsághoz. Ezért nem mindegy, hogy e környezet és a benne dolgozó, tanulókkal foglalkozó személyek milyen tanulási technikával és tananyaggal segítik őket a továbbtanulás, értelmi fejlődés során (Falus, 1996).

Felmerül a kérdés, hogy mit csinál egy tananyagfejlesztő? Egyrészt olyan tanulási élményeket tervez meg, melyek segítik az interaktív tevékenységeket és az információáramlást, másrészt pedig könnyebbé és gyorsabbá teszi a tananyagelsajátítást, motiválni próbálja a diákokat. Több

olyan eset már előfordult, hogy a tanárból tananyagfejlesztő lesz, mivel az ő módszereik, amit kitalálnak az a tanításból ered, onnan másolódik (Csöväri, 2016).

A tanári tananyagfejlesztés olyan folyamat, amely során a tanár létrehoz vagy átdolgoz egy tantervet vagy tananyagot a tanítási célok és a célközönség igényeinek megfelelően. A tananyagfejlesztés fontos része a tanítási folyamatnak, mivel hatással van a tanulók tanulási eredményeire és motivációjára (Nemesi & Diószegi & Költő, 2018).

A tanári tananyagfejlesztés során fontos, hogy a tanár tisztában legyen az adott tantárgy tartalmával és céljaival, valamint a tanulók korával, szintjével és érdeklődésével. A tananyagfejlesztés során először meg kell határozni a tanítási célokat és azokat az ismereteket, készségeket és képességeket, amelyeket a tanulóknak el kell sajátítaniuk (Gyarmati & Pukánszky, 2015).

Ezután a tanár kiválasztja a megfelelő tananyagot és módszereket, amelyek segítségével hatékonyan el tudja juttatni az információt a tanulókhöz. A tananyagfejlesztés során fontos figyelembe venni a tanítási módszereket, a tanulók egyéni különbségeit és az értékelési módszereket is.

A tananyagfejlesztésnek része lehet a szórakoztató és interaktív elemek beépítése is, amelyek segítenek megtartani a tanulók érdeklődését és motivációját. Fontos, hogy a tananyagfejlesztés során a tanár rugalmas legyen és alkalmas módon tudja alkalmazni a tananyagot az adott tanóra vagy tanítási szituáció szerint (Gergely, 2018).

Összességében a tanári tananyagfejlesztés célja az, hogy a tanulók hatékonyan sajátítsák el az adott tantárgy tartalmát és céljait, valamint fejlesszék készségeiket és képességeiket. A jól kidolgozott tananyag és tanítási módszer segítségével a tanár sokkal hatékonyabban tudja segíteni a tanulókat a tanulási folyamatban.

III./1. Egész életen át tartó tanulás fejlesztése

Néhány tananyagfejlesztésről szóló szakirodalmat bemutatok és utána tankönyveket is göröcső alá veszek. Több szakirodalmat tekintettem át, ezek közül az első az egész életen át tartó tanulás fejlesztésével foglalkozó módszertani könyv. Tananyagfejlesztésnél szükséges, hogy legyen egy részletes módszertani könyv és ehhez Kiss Gábor szerkesztett összefoglalóját használtam fel. Ahhoz hogy érdemi tananyagfejlesztést végezzek egy módszertani kézikönyv tanulmányozása elengedhetetlen, mely végig vezet abban, hogy hogyan fejlesszünk tananyagot és milyen tananyag tartalmakat kell összefogni.

A tananyagfejlesztési dokumentum onnan indul ki, hogy szükségessé vált a mindennapjaink során, miként elfogadott legyen a társadalom számára az élethosszig tartó tanulás. Ennek pedig abban van a legnagyobb szerepe, hogy már a középiskolákban létfontosságúvá vált az ismeretek átadása. Kiemeli, hogy tananyagfejlesztés területén innovációra van szükség, az oktatást át kell alakítani, aktualizálni kell a mai kor elvárásainak megfelelően. A témába belevág az, hogy nagyon sok szempont szem előtt tartásával nemcsak a régi, hagyományos könyvek és az elektronikus, digitális tankönyvekből áll a fejlesztés. Véleményem szerint azért van szükség egy tudatos folyamat megtervezésére, mert a képzési eljárás során nagyon sok kompetencia átadása, hatások elemzése, egységes tartalmak összefogása, tanulók cselekvéseinek megfigyelése fog megvalósulni. Több iskola van, amelyek rendelkeznek a megfelelő szellemi tudással és az eszközrendszerekkel, de egyes iskolák viszont elmaradnak az átlagtól a tudásban és technikai felszereltségben. A gyakorlatokat, hogy el tudják végezni és bemutatni, a fenti eszközrendszerek hiánya okozhatja a tananyagfejlesztési projektben való részvétel elmaradását bizonyos iskolákban. Összefogható, hogy a képzés megvalósítása során milyen módszereket kell és szükséges alkalmazni, az elektronikus tananyagokhoz milyen ismeretek indokoltak és az elektronikus tanulási formák alkalmazásával mely lehetőségek érhetők majd el. Kiemeli a módszertan azokat a példákat, melyek alkalmazhatók és hasznosíthatók további tananyagfejlesztési folyamatok kapcsán, ezek mind ajánlások, de ismertek ma Magyarországon. Ezek közül elsőnek a DACUM módszert figyelem meg, mely olyan eszköz, ami segíti a tananyagfejlesztés és a tantervi tervezés folyamatát. Maga a DACUM szó a Developing a Curriculum, vagyis a tanterv/tananyag kidolgozásának rövidítése. Érdekessége, hogy több mint 40 éve ismert és azóta is egy hatékony és viszonylag alacsony költségű módszer, több mint 58 országban alkalmazzák.

A tartalom tervezése során szükséges kiemelni a képzési célt, a megszerzendő kompetenciák felsorolása és a különböző módszerek definiálása is fontos, mely számomra is sok ismeretet adott. Minden módszernek a lényegét, alapelveit és tartalmát részletesen feltérképezi.

A DACUM eljárás három fő alapelvet teremtett meg, melyek feladat alapokra épülnek és nem elhanyagolhatók, ezek:

1. meghatározott munkakörben dolgozó szakember végrehajtott feladata alapján hatékonyan meg lehet határozni a szakmai specialitását,
2. az adott pozícióban dolgozó személy mindenképp sokkal pontosabb leírást tud adni a feladatairól, mint az, aki teljesen más területen dolgozik,

3. és végül, ami a legfontosabb, hogy minden feladathoz hozzá lehet rendelni olyan ismereteket, készségeket és kompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek és szükségesek a feladat hatékony teljesítéséhez.

A DACUM módszer lényege tehát, hogy egy munkakör elemzését elvégzi, melynek alapja a csoportmunka. Érdekes és élvezetes lesz a csoport együttműködése, melyhez társul a jó munkahelyi légkör és a körülmények. A végeredmény a módszer elvégzésével pedig egy gyors és hatásos eredmény elérése lesz. A közös munka célja, olyan kompetenciák meghatározása, mely egy adott szakterületen, munkakörben sikeresen alkalmazható. Vagyis a módszertan abból áll, hogy összehozza egy csoportba az egyéneket és a különböző kompetenciákat ez által vizsgálat alá lehet venni. Így egy iskolai osztályban alkalmazva a módszer segítség lesz abban, hogy a tanulók megtanuljanak csoportban dolgozni és egymás erősségeit, gyengeségeit, reakcióit és különböző készségeit megismerjék.

Kiemelt felhasználási területei:

- tananyagfejlesztések
- tananyagok felülvizsgálata
- kompetencia tesztek készítése
- képzési kereslet meghatározása
- folyamat elemzések

A módszerrel kapcsolatosan előnyöket is fel lehet sorakoztatni, mind a hatékonyság, mind a gyors és olcsó megoldások között. A végeredmény pedig egy olyan DACUM táblázat összeállítása lesz, mely a foglalkozások/munkakörök és az iskolai diákok kompetenciái, egységes külső, belső kapcsolatok, alapvető ismeretek és készségek halmazba foglalt összegzése.

Ezzel a módszerrel a diáktársadalom és az iskolai foglalkozások során való alkalmazhatóságáról lévén szó, igenis hasznosítható egy csoportos foglalkozás, csapatmunka kapcsán. Konkrétan munkahelyi módszerként vezeti be, de ugyanazok a szempontok egy iskolai csoportmunka alatt is igénybe vehető. A felhasználási területek között a tananyagfejlesztés is megtalálható, ezért érdemben attól, hogy egy régebbi módszerről lévén szó, nem elvetendő a metódus egy-egy lényeges eleme, ami ma is hasznavehető a XXI. században. Egyrészt megtanulnak együtt csapatban dolgozni, csoportosan munkát végezni,

másrészt pedig a jó légkör, a környezeti vidámság és az együttműködés, összedolgozás, egymás személyiségjegeinek ötvözése is a felszínre kerül.

A másik kiemelt tananyagfejlesztéshez kapcsolódó technika a Sulinet Digitális Tudásbázis (SDT) egy olyan független tananyagkezelő rendszer, amelyet az EDUCATIO üzemeltet. Azért keltette fel az érdeklődésemet, mert a tudásbázisban különböző műveltségi területek, tantárgyak találhatóak. Egy olyan rendszer, mely teljesen tartalmazza a műveltségi területeket minden iskolai évfolyamon, amely az iskolai oktatás gyakori alkalmazott eszköze. Maga az adatbázis elkészíti az iskolai tantervet minden műveltségi területre, konkrét tananyagokat és újra használható tananyagelemeket nyújt a pedagógusok és a diákok számára. Az elemekre bontott tartalmakból pedig a Nemzeti Alaptanterv követelményeinek megfelelő tananyagegységek készülnek. Ez mellett a pedagógusok saját már meglévő vagy új elemekből készíthetnek tananyagegységeket, amelyeket az órákon használhatnak. Ez is elősegíti a tananyagfejlesztésemet és hasznosítani tudom az óráim folyamán.

Az SDT komplett tankönyvek digitalizált változatát, egy vagy több tanórát felölelő foglalkozásokat, valamint 5-15 perces elektronikus blokkokat ajánl a pedagógusoknak a hagyományos tanítás kiegészítésére. A korosztályok csoportosítása is egy nagyon jó pontja, mely szerint a 7-12 évfolyamok és a szakmai képzésben résztvevők pedig a 10-15. évfolyamok. Különböző követelmények vannak a tanulókkal szemben, melyek betartása szükséges a használathoz, vagyis alapvető számítógép használat és böngészők ismerete, multimédiás elemek értelmezése. Ami igazán nagyon jó, hogy benne van, mint követelmény, mert a mai digitális világ egyébként is elvárja ezeknek az eszközöknek és programoknak az ismeretét.

Viszont, ami negatívum lehet, hogy a felhasználók száma az nem korlátozott, de lehet egyéni és csoportos munka is. Ami pedig mindenképp pozitívum, kiemelten fontos célja, hogy a digitális tananyagokat minél többször fel lehessen használni és nagyon fontos az újrafelhasználhatóság, értékmegőrzés is.

Nem egy elavult, mert az SDT-ben tárolt anyagokat webes felületen lehet megjeleníteni, lejátszani. Az anyagok közötti gyors eligazodást, keresést több eszközzel támogatja a rendszer. A tananyagok sokrétűen kereshetők:

- műveltségi terület/tantárgy/témakör/altémakör szerint,
- szöveges kereséssel szabadon,
- a tananyagelemek, tananyagegységek fontosabb tulajdonságai szerint.

- a portál kiemeli a legfontosabb anyagokat, toplistát készít,
- a már megtalált anyagokhoz könyvjelzőt rendelhetünk, így bármikor újra használhatjuk őket,
- a felhasználók értékelhetik, véleményezhetik az SDT anyagait.

Ezzel a Tudásbázis használatával pedig az elmúlt években javult az internet ellátottság és sávszélesség birtokában a korszerű tananyagfejlesztés megfelelő elvei is biztosítva vannak. A Tudásbázis lehetőséget ad arra, hogy az előzetes ismeretek megléte kapcsán igazodjon az egyéni tanulási úthoz és az önellenőrzést is lehetővé teszi. Ezzel a tananyagok mindenképp több és jobb minőségű multimédia elemeket tartalmaznak, amely napjainkban nagyon fontosak a fiatalok számára. A vizuális kultúra és az okoseszközök használata terén szükséges is a digitalizáció, a tananyagfejlesztés multimédiás eszközökkel való használata. Maga a Tudásbázis használata áttörést hozott az oktatásban résztvevők számára, mind a tananyag, mind az oktatás, mind a diáktársadalom kapcsolati és egyéb olyan területein, melyek szinte folyamatosan változnak, fejlődésen mennek keresztül. Rendkívül hasznos eszköznek minősül a tanuláshoz és a tanításhoz egyaránt, sokféle témakört és tantárgyat lefed, így könnyen megtalálhatók azok az információk és anyagok, amelyekre éppen szükségünk van. A kategóriák és keresőszolgáltatás segít abban, hogy gyorsan eligazodjunk az oldalon, és az ingyenesség pedig bárki számára lehetővé teszi az anyagokhoz és az információkhoz való hozzáférhetőséget. Javaslatként pedig megemlíteném, hogy még szélesebb körű tanulási lehetőségeket kínáljon, például interaktív feladatokat, tesztek vagy online kurzusokat is. Ami még fontos lenne, hogy az oldal könnyen elérhető legyen és jól működjön minden eszközön, legyen szó számítógépről, tabletről vagy okostelefonról. Összeségében pozitív véleménnyel vagyok a Tudásbázisról, remélem, hogy a jövőben még több hasznos tartalommal és lehetőséggel fog bővülni (Kiss, 2009).

Az SDT tananyagait és a tartalom kezelésére alkalmas keretrendszert a közoktatás igényeinek és tartalmi szabályozóinak figyelembevételével 2001 óta már fejlesztik és ezzel a módszertannal más szaktekintélyek is foglalkoztak. Az oldalon található tananyagok célja, hogy újítást hozzanak az oktatásban, segítséget nyújtsanak a pedagógusoknak és tanulóknak a tanulási folyamatban. Az SDT fontos eszköz a digitális pedagógia fejlesztésében. A Tudásbázis foglalkozásai rövid időre, 5-40 perces időtartamra vannak tervezve, segítve az IKT-eszközökkel támogatott tanórákat. A tervezés, tananyag kiválasztása és hatékony alkalmazása kulcsfontosságú a sikerességhez. A közismereti és szakképzési anyagok széles körűek, jól hasznosíthatók a mai korban (Dancsó, 2009).

III./2. Tananyagfejlesztés digitálisan

A XXI. században elengedhetetlen hogy a tananyagfejlesztésnél a digitális vonatkozások is megvizsgálásra kerüljenek, egy olyan műből meríttem az ötleteket, amely részletesen az alapoktól felépíti a tananyagfejlesztő kezdő digitális ismereteit.

Felmerült, hogy miért van szükség tananyagfejlesztésre és világossá vált számos intézménynek elengedhetetlen a fejlesztésekre szánt idő hasznosítása és a rendszerek után követése is indokolt. A témakörök sokrétűek, de mégis, ami fontos, a hármas fogat, a pénzügy-számvitel-vállalkozás összefonódása és a digitális oktatása az én munkám során. Mivel az újítás és korszerűsítés soha nem áll meg, ezért további módszertani fejlesztésekre, digitális tananyagfejlesztésre van szükség. A fejlesztés további céljai, hogy miként lenne használható a gyakorlatban és hogyan lehetne alkalmazni az összefonódó területeken a különböző tananyagfejlesztési eljárásokat.

A digitális identitás és a tananyagfejlesztés szükségessége elengedhetetlen. A kutatások elsősorban olyan témaköröket vettek górcső alá, amelyek a mindennapi életvitel fő pályái és ezek egymással szorosan össze is függhetnek.

Azért is volt érdekes, mert érdemben tudtam olyan gyakorlati példákat és feladatokat hasznosítani a pénzügyi és a vállalkozási témakörök tanítása során, melyek megtették hatásukat a diákok és a tananyag elsajátításának körében.

A szakirodalmi vizsgafolyamat első szempontja az volt, hogy hogyan történik az adott tananyag oktatása, és ennek megfelelően a tartalom is rugalmas elvárások alapján alakult. Fontos megérteni, hogy milyen követelményeknek kell megfelelni a tananyagban a diákok fejlődése szempontjából, beleértve a méréseket, ellenőrzéseket és értékeléseket. Az ellenőrző tesztek és vizsgafeladatok időzítése és tartalma is fontos szerepet kaptak. Az elektronikus tananyagokban található multimédia elemek segítik a tananyag megértését és elsajátítását, így nagyon hasznosak a tanulás során.

Az elérhető technológiák lehetővé teszik az anyagok előállítását úgy, hogy a hallgatók interaktív módon tanulnak és gyakorolnak. Elengedhetetlen felmérni, hogy milyen gyakran kell frissíteni a tananyagokat, mely időszakban veszítik el aktualitásukat az információk. Hangsúlyos lehetővé tenni, hogy a felhasználók elérhessék a régebbi verziókat is szükség esetén. Kulcsfontosságú pontosan megítélni, mikor válnak elavulttá az információk, hogy a régebbi verziókat is sikeresen lehessen alkalmazni a jelenlegi kontextusban.

Nagyon jelentős még megemlíteni, hogy a létező speciális igényeknek is eleget kell tenni és ilyen körülmény lehet, ha például olyan területen szeretnék felhasználni a tananyagot ahol csökkent képességű hallgatókat oktatnak. Nagyon jó, hogy kitér a fogyatékkal élő tanulók esetében is az alkalmazhatóságra. Technológiai oldaláról is szükséges a vizsgálat, hogy milyen rendszerben kerül felhasználásra a tananyag. Lényeges szempont még, hogy a tananyag offline módban is működjön, mivel online elérhetőségen kívül egyéb használatra is biztosítani tudja a tananyagot. Szükséges még megismerni azokat a követelményeket is, melyek a fejlesztés során alkalmazandó szabványok használatát kötik meg, mindenki által ismert ppt-k készítése igen fontos szempont, melyet én is a munkám során nagyon sokat alkalmazom. Valamint tudni kell, hogy milyenek a végfelhasználói lehetőségek, milyen eszközökkel fogják a tanulók használni, milyen az internet kapcsolat, és ezért kell tekintettel lenni a tananyag méretére. Ebből következik, hogy az intézményi struktúrát is ismerni kell, tisztában kell lenni, hogy milyen hardver, szoftver és hálózati lehetőségek vannak az iskolákban, intézményekben.

A fejlesztést azonban sok minden más is összetetten befolyásolhatja, ilyen lehet a pénzügyi erőforrások vagy a teljesítendő határidők betartása, figyelembe vétele. Nagyon fontos az olyan erőforrások megléte, ami mindenképp segíti a tananyagfejlesztést, az ellenőrzést és az alkalmazást is. Azt tudjuk, hogy ezek az erőforrások nagyon eltérő statisztikát mutatnak az egyes intézményekben, iskolában és ez akár vármegyei szinten is még torzabb képet mutathat.

Hiányzik a fejlesztési módszeréből az, hogy a világ folyamatos és gyors változását nem képes követni az elgondolása. Mivel az iskolai tananyagfejlesztés fontos része az oktatásnak, amelynek célja a diákok tudásának és készségeinek fejlesztése, valamint a tanulás motiváló erejének kialakítása. A tananyagfejlesztés során figyelembe kell venni a tanulók korát, érdeklődési körét, fejlődési szintjét és tanulási stílusát, melyekre külön ebben a módszertani fejlesztésében nem tér ki részletesen, pedig elengedhetetlen lenne. Vagyis maga a módszer nem lenne rossz, ha bővebben feldolgozná a tanulói igényeket egyénekre lebontva, a differenciált tanulási lehetőségek biztosítását a tanulók számára. Így ebből a szempontból is változatos és differenciált módon szükséges a tananyagot prezentálni, hogy minden tanuló megtalálja a számára megfelelő tanulási módot. Összetetten kell fejleszteni a jó együttműködési készséget, a kapcsolatteremtést, a csoportban való eredményes munkavégzést, nemcsak a szóbeli érintkezésnek van jelentősége (Vitényi, 2004.).

A digitális eszközök és a digitális környezet aktív, kreatív módon történő felhasználása napjainkban fontos kihívást jelent a pedagógusok számára, és egyre inkább az iskolai oktatás rugalmasságának mércéjévé válik. Az óratervezéstől kezdve az információgyűjtésen és

tanulásszervezésen át az értékelésig, valamint az iskolai adminisztratív tevékenységekig az oktatási folyamat minden részén kiemelt szerepet kapnak a digitális megoldások, az elektronikus alkalmazások használata, hasznosítása. A tanári pályán való munkafolyamat tervezésének fontos eleme az óraterv készítése, melyet szintén digitálisan készítünk a munkánk során. Nagyon fontos tisztázni, hogy a digitális eszközök alkalmazásával milyen pedagógiai célokat tudunk elérni, mivel a mai kor világa a tanulók számára egyre több digitalizált külső ingerben bővelkedik és egyre magabiztosabbak a digitális eszközök világában. A fejlődés és ezzel együtt a tananyagfejlesztés kapcsolódik egymáshoz és lehetőségek sokaságával segíti a pedagógiai folyamatok infokommunikációs technológiai támogatását. Az óratervben a tanár előre meghatározza, hogy mely témákat és tananyagelemeket fogják tanulni a diákok, valamint elkészíti az órán felhasznált eszközöket, anyagokat és gyakorlatokat. A munkafolyamat tervezése során figyelembe veszi a diákok szükségleteit és képességeit, valamint differenciált oktatási módszereket alkalmaz annak érdekében, hogy minden tanuló sikeres legyen. Fontos, hogy a tanár rugalmas legyen a tervezés során, és az órát az aktuális helyzetnek és szükségleteknek megfelelően tudja alakítani (Prieara & Lénárd & Katona, 2020).

A digitális oktatás különböző formái egyre inkább teret nyernek az oktatásban, és fontos, hogy mind a diákok, mind az oktatók felkészüljenek a vegyes tanulási módszerekre. Az e-learning és hagyományos oktatás váltakozóan jelennek meg manapság az iskolai oktatás során. Az e-learning képzés ma már nélkülözhetetlen része az oktatásnak, és egyre több helyen teret nyer, már nemcsak az iskolai tanítás során alkalmazzák. A hagyományos tanítási módszerek és elképzelések hatékonyak lehetnek egy állandó vagy lassú változású környezetben. Azonban napjainkban a diákok egy olyan világban kell, hogy boldoguljanak, ahol állandó változások jönnek és mennek. Ezért az oktatásnak arra kell összpontosítania, hogy segítse és támogassa a tanulást ezekben a kihívásokkal teli változó mai világunkban. Ezért egy olyan tanulási környezetet kell létrehozni, amely teret biztosít a tanulók önálló aktivitásának, vagyis képes legyen kialakítani a saját, önálló tudását, szemléletét és tanulási folyamatát. Így a tananyagfejlesztés során olyan módszerek és pedagógiai eszközök is fejlesztésre kerültek, mint például az e-learning alapú programok, melyek jobban motiválják a mai kor tanulóit és a tradicionális oktatás, valamint az új kor oktatása között nagyobb motiváció érhető el. Ha nem találják elég érdekesnek a tananyagot, akkor hatékonyabb, gyakorlat-orientáltabb IKT eszközök alkalmazásával elérhető a mai kor gyermeke. A tanulói igények kielégítéséhez és érdekesebbé tételéhez a különböző IKT eszközök, mint például a webnaplók, blogok, virtuális osztályterem,

oktatói portálok, játékok és szimulációk, Kahoot, vagy akár a Teams alkalmazás (Antal, et al., 2011).

A következő alfejezetekben a szakmai tankönyveket veszem górcső alá, eddig a tananyagfejlesztés módszertanával foglalkoztam. Majd pedig a tananyagtartalommal szeretném megkeresni, amit az új fejlesztésben fel tudok dolgozni. Megismertük a tananyagfejlesztés módszertani alapjait és szükség van arra, hogy milyen tananyag tartalmak érhetőek el a gazdasági ismeretek tanításához. Az alábbi kettő alfejezetben a jelenleg használt tankönyvek a mi iskolánkban kerülnek ismertetésre.

III./3. Brusztné Kunvári Enikő – A foglalkoztatás alapjai

További szakmai tankönyveket vizsgáltam meg, melyeket a tanításom során hasznosan forgatok, kiegészítve más tananyagokkal. Az alábbi könyv tankönyvként használható és alkalmazható, viszont nem a teljes, éves tananyagot fedi le, így mindenképp szükséges egyéb tananyagot beszerezni más forrásból is.

A foglalkoztatás alapjai című kiadvány egy 2020-as tankönyv, melyet szerzője Brusztné Kunvári Enikő adta ki a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal közreműködésével. Ez a könyv felhasználható az iskolarendszerű szakképzés során, de a felnőttképzéshez is javasolják. Mivel olyan tananyagot tartalmaz, mely a pénzügyi és vállalászási ismeretek tárgy esetében hasznosítható, ezért ajánlott kézbe venni. Az egyes anyagrészek sajnos 2020-as kiadása miatt néhol aktualitását veszítették és ezt szükséges naprakésszé tenni az októnak, de lényegében sok mindenben jó tartalmat tud szolgáltatni. A tankönyv minden olyan témakört tartalmaz, mely a munkaviszony-munkavállalás kapcsolatát teljes egészében lefedi. A munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismereteken át, az álláskeresés, a karriertervezés módszerei, technikái kapcsán lehet sok anyagot és nem utolsósorban feladatokat, ellenőrző kérdéseket is igénybe venni a témakörök végén. A fejezetek elején különböző esetfelvetések a munka világába való belépéssel segítik a pályakezdőket és mérsékelik ezzel a bizonytalanságot bennük. A könyvben több olyan olvasmány, internetes források ajánlása megtalálható, jogszabályok ismertetése, valamint szerződés minták és

önéletrajzok, melyek segítik a munkaerőpiacon való megfelelést. A feladatok és a gyakorlati példák elvégzésével, a kérdésekre való válaszok ellenőrzésével a tanulók fejleszthetők lesznek, a képességeik, készségeik alakíthatók és motiváltak, valamint a kompetenciák is magasabb szintre emelhetők.

A tankönyv négy olyan fejezetet ismertet, ami megtanítja az életük során alkalmazható kompetenciákat a fiataloknak, ha kikerülnek az iskolából és állást fognak keresni.

Ezek a munkajogi alapismeretek, mely különböző foglalkoztatási formákat foglalnak össze és határoznak meg. Itt szükséges megemlíteni, hogy nem elvetendő az a tudásismeret, ha egy szakmai tárgyat tanító tanár olyan előző munkahelyi közegből jön, ahonnan tud szakmai tapasztalatokat és ismereteket is hozni. Jelen esetben az állami szféra Kormányhivatali szerveknél való munkahelyi tapasztalatok segíthetik az oktatásban mind a tanárt és a diákot is.

Következő témakör a munkaviszony, itt is részletesen minden olyan témát átvesz a tanulóval, amit egy munkaviszony létesítésénél szükséges tudni, valamint a munkavállaló és a munkáltató jogai és kötelezettségei is fontos témarésze a munkavégzés szabályainak. Itt hiányzik talán a könyvből és fejlesztendő terület lehetne, az online felületek megjelenése az elmúlt pár évben. Gondolok itt arra, hogy szükséges már ügyfélkapuval való rendelkezés a munkavállalónak, az online világba való több ismeret és újítások aktualizálása. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal online ügyintézési, mely a mai kornak megfelelő ismeretet tesz szükséges elsajátítássá. Valamint szükséges volt aktualizálni a bruttó bér számítási példánál a levonásokat, mivel az szinte minden évben változáson esik át. Jelen példa alapján a szociális hozzájárulási adó százalékos mértéke változott meg 17,5%-ról 13 %-ra 2023-as évben és a 1,5% szakképzési hozzájárulást pedig eltörölték.

A harmadik témakör a karriertervezés, álláskeresés, mely olyan kompetenciákat képes fejleszteni egy diák ismereteinek bővülése során, amellyel az élet egyes területein jobb tájékozódás, magabiztosság és önkritikus személyiségjegyeket ad. Ebből a témarészből megint a gyakorlatiasság a kiemelendő, mely nem ad minden ismeretre megfelelő tanulmányt, ezért itt is szintén szükséges a tanár élettapasztalata, ismeretképe. Minél több közegben tanul meg egy tanuló szerepelni, annál nagyobb lesz a magabiztossága és az önbizalma. Szükséges ennek a témának a fejlesztése az illetan iránti nagyobb ismeretség átadásában és az illemszabályok bevezetése. Olyan különleges illemszabályok vannak manapság, melyet a tanulók otthon már nem ismernek meg, nem tanulnak meg a szülőktől, nem látnak a környezetükbe. Ezt mindenképp fejleszteni kell, mert ha a könyv nem írja le és nem olvasták, akkor szóban és akár

a szituációs gyakorlatok alkalmával is sokkal jobban rögzül számukra. Példaként a megjelenés, a különböző testhelyzetek és külső kinézet alapján játszhatók olyan helyzetek, melyek még jobban szemléltetik számukra a viselkedés szabályait.

Végül az utolsó fejezetben a munkanélküliség témaköre található, mely felölel minden olyan ismeretanyagot, ami egy munkanélküli helyzetbe sodorhatja a munkavállalót. Ebben a témakörben szó esik azon szervezetekről, melyek a munkavállalót segítik, ha munkanélkülivé válik. Nem elhanyagolható a tanulók számára ez sem, hogy egyáltalán megismerkedjenek azzal, van kihez fordulni ilyen esetben.

A szerzőnek több olyan könyve van, ami a munka világába ad betekintést, főleg amikor elindul valaki a munkaviszony létesítés útján. Ezek a könyvek részben jó tananyagot és tudásbázist adnak az olvasó számára, de mivel sok olyan adatot tartalmaznak, amelyek elég sűrűn változnak, ezért legalább évente szükség lenne az aktualizálásukra.

Majd a soron lévő alfejezet pedig egy olyan szakirodalmi tankönyv ismertetése, amely nagyon érdekes és hasznos számomra, példákkal és sokféle képpel, ábrával segíti az olvasó, tanuló és pedagógus munkáját.

III./4. Dr. Burkáné Szolnoki Ágnes – Vállalkozási ismeretek mindenkinek

Erre a szak könyvre azért esett a választásom, mert egyrészt amikor keresgéltem a szakirodalmi ajánlások között az interneten akkor érdekesnek és figyelemfelkeltőnek, megragadónak találtam, majd tovább olvasva tankönyvvé nyilvánított engedélyt kapott 2024.08.31. napjáig. A továbbiakban már sikerült hasznosítanom a tananyag elkészítés során, viszont mivel 2020-as kiadvány, az aktualizálás különböző adó- és járulékfajták, százalékos arányok esetében már időszerű lett volna. Vannak olyan anyagrészek, melyek aktualitásukat veszítették az évek alatt, de a fogalmak azok ilyen esetben nem az eltelt idő függvénye.

Dr. Burkáné Szolnoki Ágnes nevéhez fűződő könyv a Műszaki Könyvkiadó Kft. felelős szerkesztése alatt jelent meg és a kiadvány szerzői jogi védelem alatt áll. Lényege, hogy arról semmilyen másolat nem készíthető, sem papír, sem elektronikus formában.

A gazdálkodó szervezetek jól összefogó kiadványról van szó, mely a vállalkozások létrejöttétől a vállalkozások megszűnéséig átfogja a megfelelő tananyagrészt. De a gazdálkodás alapvető fogalmát és annak tartalmi követelményeit is taglalja. Mindazt a vállalkozási, gazdasági ismereteket foglalja össze viszonylag rövid, érthető formában, amelyet a mindennapi életből vett példákkal színesítenek. Foglalkozik a gazdasági élet szereplőivel is, valamint a működés

külső-belső környezeti háttérét és tényezőit is vizsgálja. Minden témakör végén az összefoglalót követően ismétlő kérdések teszik lehetővé, hogy a tanuló leellenőrizze a tudását.

Az érdekessége a könyvnek, hogy olyan képekkel, rajzolt grafikákkal teszi izgalmassá, figyelemfelkeltővé, melyek az olvasó számára humorosan magyarázza el az adott gazdasági szituációkat. Lásd 2. számú Melléklet.

Megismerteti a felhasználó részére a naponta hallott fogalmakat, ilyenek általában a bér, piac, adók, járulékok, bérek vagy az áfa, súlyadó.

Figyelemre méltó még, hogy minden fejezet újságcikkkel, internetes oldalak ajánlásával indít és erre a folyamatra fűzi a továbbiakban a téma kifejtést. Ezzel az első probléma is már körvonalazódott, hogy sajnos ezek már nem friss hírek, mivel 2020. évben kiadott példány.

A tanárnak ez által aktualizálni kell a híreket, a benne található információkat és a médiafelületeket, mert olyan adatokat tartalmazhat az ismertető, ami rég hitelességét veszítette.

A könyvet nemcsak szakközépiskolák és gimnáziumok számára ajánlják, hanem saját tapasztalat alapján a felnőttképzésben is hasznosítható. Akár egy vállalkozás indítása vagy megszüntetése, bankszámlavezetési alapvető feladatok a téma.

Az első- és a második fejezet a gazdálkodás- és a piac témakörével foglalkozik, kik lehetnek gazdálkodók, milyen alanyai vannak, a piac tényezői és szereplői. A fogalmakat zöld háttérű színnel emeli ki, hogy a tanuló számára jól látható legyen. Kereteket is használ a fontosabb definícióknál, ezzel is még szemléletesebbé téve a tananyagból a meghatározásokat. Nagyon érdekes rajzos ábrákat is tartalmaznak az anyagrészek, melyre már fentebb utaltam, ezek jól hasznosítható grafikák lehetnének, de sajnos a tankönyv nem áll az oktatók számára elektronikusan elérhetővé. Így a saját tananyagfejlesztésem során kimásolni szoktam a képernyőről vagy a könyvből és úgy rakom be a ppt egyes diáiba.

A harmadik- és a negyedik fejezet már a vállalkozások alapvető tulajdonságaitól kezdve ismerteti az egyes vállalkozási fajtákat és azok részletes tudnivalóit. Manapság elengedhetetlen a vállalkozási formák ismerete, főleg a szakiskolák diákjai számára, akik egy szakmával lesznek gazdagabbak az iskola elvégzését követően. Kikerülnek a nagybetűs életbe és ezeket a mindennapi ismereteiket már gyorsan tudják is alkalmazni. A 2. ábra jól szemlélteti a maga humorosságával a vállalkozások alapvető tudnivalóit, ezzel a diákok igazán a tananyagra tudnak koncentrálni, és az emlékezetükben is könnyebben megmarad a viccesen illusztrált téma.

Az ötödik és hatodik, majd hetedik fejezet ismerteti a vállalkozás indításával a működés, a munka- és bérügyeit, valamint a vállalkozás nyereségességét. A tananyag tanítása során fontos, hogy a tanuló a munkabér számításnál tudja kiszámolni a bruttó bér ismeretében, mennyit visz haza ténylegesen a munkavállaló. Ez a könyv ilyen számítási feladatokat nem tanít a diákoknak, és ez manapság elég nagy hiánya. Szükséges a járulékok, levonások megismerése is, hogy nettó bér az mit is jelent, amit a munkájáért cserébe ténylegesen megkap. Ennél a témakörnél azért is fontos lenne az aktualizálás, mivel a próbaidőre vonatkozó szabályozás is változott, de a könyv azért hivatkozik a Munka Törvénykönyvére, mely minden esetben figyelembe veendő.

A nyolc-, kilenc- és tizedik fejezet már a számviteli és könyvvézetési ismeretek bővítésével foglalkozik, a vállalkozás külső kapcsolati rendszerének a felépítését és az ellenőrzési rendszer struktúráját is számba veszi. Az adóknál és ezen belül az általános forgalmi adó mértéke az 2018-as adatokat hoz, melynek azért az aktualizálása időszerű elvárás lenne.

A könyv végén pedig egy kislexikon található, mely minden fogalmat, definíciót, meghatározást tartalmaz több oldalon keresztül. Ez egy nagyon jó összefoglaló tudástár a tanulók számára. Egy rövid irodalomjegyzék segíti a tanulót és a tankönyv témájához kapcsolódó szakmai szervezetek, hivatalok listája is megtalálható, valamint a tankönyv témafelépítéséhez kapcsolódó jogszabályok. Viszont ezekből már részben van olyan, mely aktualitását veszítette ismét. Pár gondolatban összefoglalva a könyvről a tapasztalataim az alábbiak:

Pozitívumok:

- A könyv részletes és jól strukturált információkat nyújt a vállalkozás alapjairól, a vállalkozás létrehozásában és működtetésében, ami segíthet a tananyag felhasználás során.
- A szerzők tapasztalataik alapján számos példával és gyakorlati tanáccsal szemléltetik az elméleti fogalmakat, így könnyebbé válik azok megértése és alkalmazása a gyakorlatban.
- Motiváló és inspiráló lehet a diákok számára, majd amikor vállalkozói karriert terveznek, és segítséget nyújthat a sikeres vállalkozás kiépítésében.

Negatívumok:

- Néhány részterülete túlságosan általános és felületes információkat nyújt a vállalkozás témakörében, és nem tér ki kellő részletességgel az egyes témákra.

- Az egyes fejezetek lehetnek időnként nehezen érthetőek vagy összetettek a tanulók számára, mivel ők még nem jártasak a vállalkozási világban, és kezdőként szeretnék belevágni.

Összességében a mű egy hasznos segítség lehet azoknak a felhasználóknak, akik oktatnak a vállalkozás alapjai tantárgyból, és szeretnék mélyebb betekintést nyerni erre a területre. Ezért a tanári felhasználás során érdemes mindenképp kiegészíteni más forrásokkal is, hogy teljesebb képet kapjunk a vállalkozói tevékenységről.

IV. INTERJÚK, ÓRABEMUTATÁS

A mindennapok során azt látom, hogy nagyon sok inger éri a tanulókat a külvilág felől, ezért egy-egy óra tapasztalata alapján szükséges volt felmérnem, hogyan is tudom a figyelmüket a különböző külső ingerek kiiktatásával felkelteni. Ha visszaemlékszem a saját középiskolás éveimre, nem találok ilyen sűrűn és ennyi külső ingerrel. Nyilván a nyomás és a megfelelni akarás az jelen volt már akkor is, de a digitalizáció és a technika gyors ütemű fejlődése, sokkal hamarabb hozta el számunkra az erre való átállást, reagálást. Tankönyv hiányában, amely alapként számunkra egy unalmas, száraz anyag lenne (tudom magamról, amikor pénzügyi tanulmányaimat végeztem), ezért olyan eszközökkel és írott könyvvel, jegyzetekkel szükséges a figyelem, érdeklődés felkeltése. A kollégák körében több beszélgetés alkalmával is szóba került, hogy tankönyv hiányában mi a teendő, milyen tananyagfejlesztést tudunk véghez vinni.

Ezek az információk kapcsán választottam ki kettő olyan interjú alanyomat, akik könyvet és saját tananyagot is fejlesztettek, kidolgoztak.

Az egyik interjúalanyom elárulja nekünk a tankönyvkészítés rejtjelmeit, míg a másik kolléga érdekességekkel szolgál a tananyagfejlesztés terén, mint közismereti tantárgyat oktató tanár személyében.

IV./1. INTERJÚ Dr. Farkas Péter szakmai igazgató helyettesel

A Déli ASzC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola szakmai igazgatóhelyettesével, Dr. Farkas Péterrel beszélgetek, 2024.02.08. napján délután.

2015 év óta szakmai igazgatóhelyettes az iskolában. Péterre, mint interjúalanyra azért esett a választásom, mert egy pár alkalommal, amikor beszélgettünk szóba került, hogy ő is annak idején ugyanazzal a problémával küzdött, mint én. Vagyis nem állt rendelkezésére tankönyv a kertészeti tantárgyak oktatásához, ezért különböző szakkönyvekből, szakfolyóiratokból vált szükségessé, hogy összerakja az órai tananyagokat. Akkor döntött úgy háttérsegítséggel, hogy összeállít egy könyvet a kertész tanulók számára, ami neki is, mint tanár és a diákok részére is tartalmaz minden szakmai tananyagot az éves időszak alatt.

Péter szerint: „Egyre több tanár és diák szembesül azzal az igénnyel, hogy személyre szabott, hatékony tanulási anyagokra van szükségük. Mivel a hagyományos tankönyvek nem mindig fedik a tanulók igényeit, sokan kezdték el saját maguk készíteni a tananyagokat. Az internet és különböző digitális eszközök segítségével ma már könnyedén létrehozhatunk saját tananyagokat, amelyeket aztán oktatás vagy tanulás során felhasználhatunk.”

Hogyan fogtál akkor neki, honnan kezdted el a könyvtervezést, és hogy könyvet kellene írnod? Ott lebegett a kérdés, hogy meg tudod csinálni a saját tananyag könyvedet?

Péter: „A Hermann Ottó intézet kért fel tananyag fejlesztésre, mivel a Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) szakértője is vagyok, a Pest vármegyei Kormányhivatal felnőttképzési szakértője is egyben és az Innovatív Képzéstámogató Központ IKK minősített szakértője is, ezért egyszer csak a tankönyv írásáról volt szó és erről értekeztünk a kollégákkal. A szülőtermesztés és a zöldség- gyümölcs termesztésre vonatkozóan információkat tartalmaznak különböző szakkönyvek, folyóiratok, de a tankönyvek nincsenek összhangban a vizsgáztatás dokumentumaival, KKK-val. Ez a könyv kifejezetten visszafelé lett szerkesztve, hogy az alapján legyen minden benne, amit egy képzett kertésznek tudni kell. Az intézményeknek szabad választási joga van a tankönyvek között, és a keretösszeg sem elhanyagolható.”

Valójában akkor miért fogtál hozzá a könyv írásához, hogyan is történt ez pontosan, beszélj kérlek nekem egy picit erről is!

Péter: „Második felkérés alapján történt, a határon túli magyaroknak nincsen magyar szakmai könyvük, az állam nyelvén adják ki a könyveket. Ezzel összefüggésben még a Covid előtt

elkezdünk egy munkát Erdélyben, ahol szintén magyar nyelvű könyvet kellett írni. Oktatási segédanyag néven kerülhet ki, egy magyar nyelvű tankönyv egy magyar tollából nem lehet tankönyv, ezek ott a szabályok.”

Végülis, akkor hogyan látod, tudtad hasznosítani a felkérés alapján általad megírt könyvedet?

Péter: „20 éve vagyok a szakmában és a saját szakmai tárgyaimhoz az anyagokat internet és sok másik szakkönyvből kellett össze gyűjteni. Ebben az általam megírt könyvben pedig már a diákok számára is egy könnyen érthető, szemléletes formában megíródott könyvről beszélünk. A könyvem megírása során figyelembe vettem a felkérést és az általam kifejlesztett témákat, így azok hasznos információkkal szolgáltak a célcsoportomnak. A könyv sikeresen eljutott a célközönséghez, lehetőséget adva nekik az új ismeretek szerzésére és a fejlődésre. Emellett a könyv pozitív visszajelzéseket és elismeréseket kapott, hozzájárulva az értékes tartalmak terjesztéséhez és a saját szakmai hírnevem építéséhez.”

Pétértől megkaptam a választ arra, hogy hogyan is tud számonkérni a tananyagfejlesztés során, milyen felületeket tudunk alkalmazni és a gyakorlatban is hasznosítani a könyve által.

A tankönyv anyagát a Moodle rendszeren keresztül is elérhetik a tanulók, amin témánként vagy tananyagegységként találnak tesztek. Ma már minden tanuló rendelkezik valamilyen okos eszközzel (vagy akinek nincs annak az iskola biztosít) így nagyon megkönnyíti a számonkérést, különösen a javítást.

Ezt akkor is megtudják írni, amikor helyettesíteni kell, és akkor a helyettes kolléga is meg tudja velük oldani a számonkérést, nem kell másik órára vagy akár hetekre eltolni a számonkérés időpontját, mert előre beállítható a teszt kezdési időpontja.

Az eredményekből statisztika készíthető, grafikonok, rajzok és ezzel nyomon követhető a tanuló fejlődése és sok évig használható ez az elkészített teszt, mert a felületen le van mentve.

Az agrárszakkönyvet a Hermann Ottó Intézet felügyeli, gondozza, most adják ki a könyvet másodszor, 5 évre volt a szellemi termék használati joga, és most 2024-ben újra meghosszabbította az intézet.

Bizonyos szakmák, szakterületek esetén, ami nagyon igényli a szakanyagok átadását ott rövidebb ideig van a felhasználhatósága.

Péter szerint a kertészetben azért ezeket a szakmai könyveket nem kell sűrűn frissíteni, úgy gondolja, hogy az én esetemben viszont ez folyamatosan igényli az aktualizálást, mert a

pénzügyi gazdasági életben dinamikusabbak a változások, akár egy évben többször is változhatnak adózási vagy egyéb pénzügyi járulékok, díjmutatók, kamatlábak.

Hozzáteve egy közismereti tantárgy esetében alig változik, szinte nincs változás, akár több évtizeden keresztül sem.

Az általa írt könyv más kollégáknak is hasznos lehet, akiknek kevés szakirodalom áll rendelkezésre a témában. Ezáltal lehetőséget teremt más szakemberek számára is. Célja az volt, hogy legyen egy olyan minimum anyag, amiből tudjon egy kertész és egy végzett szakember is profitálni, és ez a kiadvány megtanulható, jól áttekinthető és értelmezhető.

Legnehezebb talán egy diáknak a lényegét kiemelni nyomtatott szövegből, de ehhez már a szaktanár ad segítséget. A könyv célja az volt, hogy új, innovatív tanítási módszerek és eszközök alkalmazásával létrehozzon egy olyan művet, mely a továbbiakban segíti a pedagógustársadalom szakmai oktatását. Az írás során arra is törekedett, hogy megossza a saját tapasztalatait és tanácsait a témában, valamint bemutassa azokat a legújabb trendeket és kutatási eredményeket, amelyek segíthetnek a hatékony oktatásban, tananyag átadásban.

A könyvben részletesen kifejti, hogyan lehet a tanulók igényeire szabott, interaktív és motiváló tananyagokat létrehozni, valamint hogyan lehet az új technológiák segítségével még hatékonyabbá tenni ezt a folyamatot. Emellett bemutatásra került a kooperatív tanulás és a differenciált oktatás fontossága is, valamint olyan konkrét eszközöket és módszereket is ajánl, amelyek segíthetnek a minél jobb eredmények elérésében.

Az interjú végén Péter azzal zárja a mondanivalóját, hogy a könyv segíti új ötletekkel és inspirációval szolgálni mindazokat, akik a kertészeti oktatásának terén dolgoznak, és hogy hozzájárul a minőségi oktatáshoz és tanuláshoz.

IV./2. INTERJÚ – KÓHALMI ZOLTÁN közismereti tárgyat oktató tanárral

Tananyagfejlesztéssel kapcsolatosan kezdtem el beszélgetni a pedagógus kollégámmal 2024. február 8.-án, neki mi a véleménye erről a témáról. Zoli történelem-angol szakos tanár és 2004 óta dolgozik a pedagóguspályán. 2012-2018 között volt a Déli ASzC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola oktatója, majd 2023 szeptemberétől visszatért megint a „Bereczki”-be. Kipróbálta magát gimnáziumban is, nem nagy sikerrel, nem hozta meg az elvárásait számára és a nagy áttörést. Valamint a kollektíva is sajnos közre játszott, így a következő döntés fogalmazódott meg benne, hogy ha lehet és vissza térhet, akkor a régi iskolát választja oktatóként ismét.

Beszélgetésünk elején kérdeztem tőle, hogy mit gondol, mit lát abban, hogy tananyagfejlesztés. Az ő saját oktatott tárgyára gondolva, mondja el a véleményét szívesen meghallgatom.

Már az elején leszögezte, fontos és elkerülhetetlen számára kettő szempont:

1. a tankönyvek nem mindig megfelelőek
2. a tanulóknál, főleg SNI, BTMN-nél szükséges a ppt

Nincsenek jó szakmai könyvek, a sok jogszabályi változás már-már van, amikor követhetetlen és nem biztos, hogy a tanulók tudnak a könyvekből tanulni. A kimeneti követelményeket nézve a tanmenet nem mindig mérvadó. A taneszközök nem mindig megfelelőek, a NAT könyveket nem használja az óráin. A KKK alapján készíti a ppt-eket és az alapján adja ki a megtanulnivaló anyagot, a könyvekre nagyon sok esetben sajnos nem tud hagyatkozni.

Láttam a válaszaiból, hogy ő amióta tanít úgy gondolja, egyre több a tanulási nehézséggel küzdő diák, és ez nem elhanyagolható probléma, muszály vele foglalkozni, tudomásul venni. Ezért felmerült bennem a kérdés, hogy hogyan tudnak ezzel megbirkózni a tanulási nehézséggel küzdő diákok?

Zoli szerint gyakorlatilag mindenki azzal küzd, az is, akinek nincs róla papírja, merthogy lehet, hogy nem is tanította azt a gyereket szaktanár, nem is szokta meg azt hogy hogyan tanulunk. Mesélt arról, hogy azért a 9. évfolyamon elég érdekes esetek szoktak lenni, hogy akkor tényleg felelünk? - visszakérdeznek. Nagyon sok minden az újdonság erejével van. Például a számonkérésnél szokták megkérdezni tőle, hogy szóban még van olyan tanár, aki feleltet, mert sok esetben kifejezni nem tudják magukat, mondatokat nem tudnak mondani és szép, kerek egészben megfogalmazni. Tud olyan általános iskolákat, hogy beküldenek olyan helyettesítő személyeket, akik tényleg nem szakirányú végzettségűek, csak azért, hogy az óra legyen megtartva. Ugye ilyen esetben nem szakos látja el az adott feladatot, akkor ezzel már az óra tanterve, a tananyag borul, nincs leadva, nincs esetleg számonkérés.

Tovább folytatva beszélgetésünket, kitértünk arra a kérdéskörre, hogy mit gondol arról, manapság mennyire fontos a digitalizáció napjainkban?

Szerinte nagyon fontos, nem elhanyagolható, mert egyszerűbben tanulják a diákok, ha különböző digitális feladatok vannak az adott tananyaghoz. Ehhez például a Kahoot nagyon jó program, de a Quizlet is nagyon ismert. Például az Origo nyelvizsga Centrum középfokú nyelvvizsgához, felkészítőhöz kidolgozott egy konkrét digitális anyagot és nagyon élvezik a tanítványai. Ez is fontos szempont a tananyag fejlesztésnél, hogy ez a cselekvésre készítés, rá

kell szoktatni a gyerekeket arra, legyen türelmük, végig hallgassanak, amit mond a tanár. Zoli azt vette észre, hogy a 9. évfolyamon kell egy félév, általában február, márciusra rázódnak bele, fel kell vezetni a dolgokat történelemből, nem lehet azonnal cselekedtetni. Tananyagfejlesztésnél ez is egy szempont a cselekedtetve tanulás, mert ők ezt szokják meg. Egyszerűen az ingerek, a sok okoseszköz, telefon, média, különböző platformok, közösségi oldalak.

Miért fontos a digitális eszközökkel tartani a lépést, ha már a digitális világról beszélünk, kanyarodjunk tovább a témában.

Nagyon sokszor digitális feladatot ad a tanulók számára, de azt mondja érdekes ebben az egészben az, hogy a diák nyomkodja a telefonját többnyire és valójában az online oktatás pedig megmutatta, a digitális kompetenciájuk nem jó. Az egy dolog, hogy ők a tik-tokot és a különböző social médiát használják. Amikor arról volt szó, hogy szerkessze meg a házi feladatát és lehetőleg azt word-ben küldje el, hogy ki tudja javítani, és ne fotózza be, abba nem tud belejavítani. Akkor már nem tudja mit is kell csinálni... tehát azért van egy ilyen oldala is ennek az egésznek, hogy egy weboldalon nem biztos a diák el tudja saját magát már navigálni. Amikor ez a digitális bennszülött fogalom megjelent, az online oktatás elindult és azt mondták a szakértők, hogy a diákok, tanulók digitális bennszülöttek. Zoli már akkor nem értett ezzel egyet, sőt...

Szerinte hiába tudnak telefonozni és használni a közösségi oldalakat, játékokat igénybe venni, már ezzel szemben nem megy felhasználói szinten az internet világa, egy word vagy excel elkészítése.

Megkérdeztem tőle, hogy mit gondol a mindennapi életben használható dolgokról, mennyire tudják a mai fiatalok, milyen készségeik vannak?

Zoli válasza, hogy a tananyagfejlesztésben nagyon fontos lenne egy olyan változás, mely a mindennapi élet során felmerült dolgokat megérteti és megtanítja számukra. Ma már egyre nagyobb szerepe van ebben az iskoláknak, hogy rájuk hárul annak megtanítása, ami az életszerű példákkal alkalmazható a napjainkban. Például az én tárgyam esetében azt mondja, akár egy csekk feladása, kitöltése, ügyfélkapu regisztráció és igénylés, stb. mind-mind elengedhetetlen a mai világban. Az alapkészségek hiánypótlása, nyelvben a kommunikációnak sokszor az a hiánya, hogy magyarul sem tudják kifejezni magukat, magyarul sem lenne ötletük. Nem tudnak egy kommunikációs feladatot megoldani. Nagyon beszűkültek az ismereteik a valóságról és főleg ez a réteg, aki vidéken él, nem mozdul ki akár a falujából nagyvárosba. Ezt is figyelembe

kellene venni. Elengedhetetlen lenne olyan fogalmakkal dolgozni a tanároknak, amit egy tantárgyfejlesztő adott esetben készpénznek vesz, hogy egy nyolcadikos gyerek tudja, de sajnos nem tudja.

Zoli meglátása szerint azt tapasztalja, hogy általában az ismeretek hiánya is egy probléma és itt most nem konkrét tárgyi tartalmakra gondol, hanem a körülöttünk lévő világnak a nehézségei. Szerinte ebben ők abszolút nem tudnak eligazodni és valószínű a szüleik sem. Sok esetben pedig ő maga sem, elvileg papírja van arról, hogy bölcsész diplomával modern pszichológiát tanulva elemezzen szövegeket. Covid alatt pont ezek a szempontok erősödtek fel, mind a tanár és mind a diák oldaláról.

A tananyagfejlesztési interjú során tapasztaltam, hogy nagyon hasznos és érdekes volt beszélgetni a kollégáimmal a tananyagok fejlesztéséről. Sok új ötletet és inspirációt kaptam az interjú során, ami segített nekem jobban megérteni a tananyagfejlesztés folyamatát. Fontosnak tartom az ilyen típusú beszélgetéseket, mert segítenek a fejlődésben és a kreativitás stimulálásában. A kollégáim segítőkészek és készek voltak megosztani tapasztalataikat és tanácsaikat, amelyek nagyban hozzájárultak a szakdolgozatom és az interjúm minőségéhez, elkészítéséhez. Összességében nagyon pozitív tapasztalat volt számomra a tananyagfejlesztéssel kapcsolatos interjú, és remélem, hogy hasonló lehetőségekhez juthatok a jövőben is. Az interjú végén összegzésként minden kolléga kinyilvánította a támogatását az új ötletek és javaslatok bevezetése iránt, valamint egyetértettünk abban, hogy a tananyagfejlesztés folyamatos folyamat, amelyhez a tanároknak együtt kell munkálkodniuk. Mindenben pozitív és építő jellegű volt a beszélgetés, és új lendületet adott a tanári munkámnak.

IV./3. EGY TANÓRA FELÉPÍTÉSE, REFLEXIÓ

Közgazdaságtan műveltségi területen tanítom a 10. Mg osztály (mezőgazdasági gépész) diákjait pénzügyi- és vállalkozási ismeretek tantárgyból heti egy óraszámban. Az óra témája a vállalkozás-vállalat és a vállalkozás környezete.

A célja és feladatrendszere az, hogy a diákok megismerjék és megértsék a vállalkozások működését és környezetüket. A tanórai anyaggal a vállalkozások és vállalatok különbségeinek, működésének és gazdasági szerepének megértését segítem elő. A tanulók megismerik a vállalkozói gondolkodásmódot, a vállalkozói készségeket és vállalkozási lehetőségeket. A tananyag célja továbbá, hogy fejlessze a tanulók vállalkozói szemléletét és vállalkozói képességeit. A tanulók feltérképezik a vállalatok szervezeti felépítését, működését és vezetését. A tanóra során részletesebben megvizsgáljuk a vállalatok céljait, stratégiáját, versenyképességét és marketingtevékenységét. A gyakorlati példák és esettanulmányok

segítségével a tanulók képet kapnak a vállalkozások és vállalatok valós életéből. A tanóra alapvetően elősegíti, hogy a tanulók felkészüljenek a későbbi vállalkozói döntéseikre és vállalati karrierjükre.

A pénzügyi- és vállalkozási ismeretek tanulásának tantárgyi célja az ismeretszerzés és tanulás. A tanulók legyenek képesek elsajátítani olyan vállalkozási ismereteket, mellyel sikeres vállalkozókká válhatnak és a témák átfogó megértése és gyakorlati alkalmazása elősegíti őket egy vállalkozás gazdasági és üzleti tevékenységének továbbviteléhez. A tanulók képesek lesznek elképzeléseik megvalósítására, a kreatív gondolkodás fejlesztésére, hogy innovatív módon gondolkodjanak, új ötleteket generáljanak és megvalósítsanak. Értelmezzék, és tanári segítséggel dolgozzák ki az üzleti stratégiákat és terveket, amelyek segítségével hatékonyan vezethetik a jövőbeni vállalkozásukat. A tanulók megtanulják, hogyan kezeljék pénzügyeiket, hogyan készítsenek pénzügyi terveket és hogyan gazdálkodjanak hatékonyan a rendelkezésre álló forrásaikkal.

A szociális célok közé tartozik a kommunikáció fejlesztése, hogy a tanulók megtanulják, hogyan kommunikáljanak hatékonyan másokkal. Az együttműködés fontos szerepet játszik a szociális kompetenciák fejlesztésében, hiszen így tanulják meg a diákok, hogyan dolgozzanak együtt másokkal. A mások előtti szereplés és a csoporton belüli aktivitás is segít abban, hogy a tanulók megértsék, hogyan vezessék és motiválják a csapatukat. Ezek az készségek és ismeretek segítenek a diákoknak sikeresen alkalmazkodni és boldogulni a későbbiekben a társadalmi életben és a munkahelyeken.

A fejlesztési fókuszok, és ezen belül is a személyes kompetenciákat is szükséges felsorolni. Az egyik fejlesztési fókuszon belül kiemelt szerepet kap a figyelem és koncentráció javítása. A másik célt az képviseli, hogy növeljük a megismerő képességet. A harmadik prioritás a problémamegoldó képesség fejlesztése. A negyedik terület, amelyre hangsúlyt fektetünk a befogadói képességek erősítése. Az ötödik és utolsó fejlesztési cél a önálló munkavégzés képességének fejlesztése volt.

Az óra didaktikai feladatai közé tartozik a diákok ráhangolása az adott téma iránt, valamint a figyelemfelkeltés és motiválás segítése. A tanár fontos feladata a témakör bevezetése és az új ismeretek közlésének módja, valamint a diákok aktivizálása és differenciálása a tanulók különböző szintjeinek figyelembevételével. Az óra során folyamatosan történik az ismeretszerzés, az ismeretbővítés és a diákok motiválása a tanulás folyamatos fejlesztése érdekében.

SNI, BTMN tanulóknál különösen hangsúlyt kell fektetni, hogy az óravázlat során a tanulóknak lehetőségük legyen kevesebb differenciált feladaton dolgozni. Ezen tanulók a kivetített vázlat

segítségével talán könnyebben tudják artikulálni gondolataikat. Ezért a tanárnak fontos pozitív visszajelzést adnia a tanulóknak, hogy erősítse az önbizalmukat. A mondatokba történő szöveges fogalmazás segít a tanulóknak jobban megérteni és rögzíteni a tananyagot.

Tantárgyi kapcsolatok fontossága abban áll, hogy a vállalkozási ismeretek tantárgy segítségével megtanulhatjuk, hogyan lehet matematikai ismereteket alkalmazni a vállalkozásokban, például az üzleti elemzések során. A történelem segít megérteni a vállalkozások fejlődését az idők során, valamint az üzleti döntéseik mögötti társadalmi-történeti összefüggéseket. A földrajz is fontos szerepet játszik a vállalkozások sikerében, például az adottságok alapján meghatározhatjuk, hogy mely területeken érdemes üzleti vállalkozást indítani. A magyar nyelvtan felhasználása által hatékonyan kommunikálhatunk partnerekkel és ügyfelekkel, így segítve vállalkozásunkat. A vizuális kultúra segítségével kreatívabb módon mutathatjuk be vállalkozásunkat, termékeinket vagy szolgáltatásainkat, ami hozzájárulhat az üzleti sikerünkhöz.

Felhasznált források az általam használt könyvek, valamint internetes oldalak, ha a könyvek nem tartalmazzák a keresett szakanyagot.

1. Fleischmann Anna: Pénzügyi és vállalkozási ismeretek, Szega Books Kft., 2023
2. Dr. Burkáné Szolnoki Ágnes: Vállalkozási ismeretek mindenkinek, Műszaki Könyvkiadó, 2020

A feldolgozásra szánt idő a tanóra ideje, ami 45 perc.

A megtartott tanóra 2024. február 6.-án volt.

Idő- kere- t	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformá- k	Eszközök	
Kb. 10 per c	Vállalkozás-vállalat, a vállalkozás környezete Ráhangolódás: A téma megjelölése: vállalkozásokról általában A téma részei:	Tanári magyarázat, motiválás, érdeklődés felkeltése	frontális, egyéni	Interaktív tábla, PowerPoi- nt bemutató, füzet	Meg kell győződni a tanulók előzetes ismereteinek mélységéről, ennek függvényében lehet kialakítani

	<ul style="list-style-type: none"> - vállalkozás, vállalat különbség - vállalkozás környezete - az üzleti vállalkozásra jellemzők - a vállalkozás makro- és mikrokörnyezete - a környezetből érkező információk 				<p>az ismétléshez legmegfelelőbb módszert pl. csoportmunka</p> <p>Amennyiben a tanulók nem rendelkeznek a megfelelő mennyiségű információval, úgy szükséges a tanári segítségnyújtással egybekötött gyors ismétlés.</p>
Kb. 10 per c	<p>Előzetes ismeretek előhívása és alkalmazása:</p> <p>Elevenítsük fel a vállalkozásról ki mit tud, milyen ismereteik vannak, esetleg az otthoni hallott ismereteik megosztása.</p>	<p>Tanári magyarázat, tevékenykedtetés, aktivizálás, motiválás, szemléltetés, megbeszélés, játékosan rávezetés a kérdésre</p>	<p>Egyéni (egész osztály bevonása)</p>		
Kb. 15 per c	<p>A vállalkozás-vállalat általános jellemzői:</p> <ul style="list-style-type: none"> - téma feldolgozása 	<p>Tanári magyarázat, előadás, motiválás, szemléltetés, tevékenykedtetés</p>	<p>frontális, egyéni (jegyzetelés), ábra vagy fogalom elemzés</p>	<p>Interaktív tábla, PowerPoint bemutató,</p>	

	- tananyag, fogalmak, példák	s, vázlat készítése		füzet, jegyzetek	
Kb. 5- 10 per c	<p>Reflexió</p> <p>Összegzés az alábbi szempontok alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a vállalkozás-vállalat páros fogalma és értelme - egy vállalkozás környezete <p>(az osztály tanulói foglalják össze az órai anyagot ezek alapján)</p> <p>Házi feladat kiadása: egyéni feladat kiadása vagy az egész osztályra vonatkozóan (témafüggő)</p>	<p>Tanári magyarázat, tevékenykedtetés, nyomon követés, figyelemfelkeltés, korrigálás</p>	Egész osztály		

Óraterv reflexiója

Az óra jellegét tekintve új ismeretet adó óra. Előzménye a háztartások és bankok körében már említésre kerültek a vállalkozások, akkor feltérképeztük közösen, kinek és hogyan, miből lehet havi keresete. Tehát ennek nyomán a tanulók már megismerkedtek a vállalkozás fogalmával, jelentésével, bepillantást kaptak a vállalkozások alapításához szükséges tájékozottságba, valamint eddigre már kialakult bennük egyfajta kép a beszélgetések kapcsán a vállalkozások jelentőségéről, karrierlehetőségekről és nem utolsósorban a saját vállalkozás indításáról.

Mindazonáltal különös figyelmet szoktam fordítani minden témakörnél, ezen tényezők felelevenítésére, annak érdekében, hogy a tanulók fejében egy egységes kép tudjon kialakulni, és véletlenül se aprózódjanak szét az ismeretek. Ez azért is fontos, mert ezáltal olyan készségeket és tudást szerezhetnek, amelyek segítik őket a jövőbeni karrierjükben és vállalkozói tevékenységükben. Így ezt az órát is ismétléssel kezdtük egy pár percben. Ennek lényege az volt, hogy megkérdeztem ki mit tud magáról a vállalkozásokról, szerintük milyen csoportosításuk lehet. A kérdéssel próbálom a diákokat bevonni az óra további menetébe, volt, aki szívesen válaszolt, de már az osztály tagjait ismerve, tudom ki az, aki motivált lesz és bekapcsolódik és ki az, aki csendben, ötletek és válaszok nélkül elücsörög. Ennek nyomán a későbbiekben is alkalmazni fogom, hogy minden óra elején szánok annyi időt az előző anyag megkérdezésére, nem felelési szinten, de mégis, ki az, aki figyelt és emlékszik-e rá. Természetesen, ahogy azt a többi szóban tevékenykedtető feladat esetében is alkalmazom, ügyeltem rá, hogy azok is szerepeljenek, legalább egy felszólalás erejéig, akik nem annyira aktívak, szeretnek háttérbe húzódni, ha nyilvános szereplésről van szó.

A tanulók folyamatos szerepeltetését a tanterem sajátos elrendezése is elősegíti. Minden alkalommal hetente ugyanabban a már megszokott teremben vagyunk, ahol legtöbb órájuk van az osztálynak. Ezért ez az állandóság is egy megszokott rutin nekem is és a diákok számára, mivel a terem felszerelt a szükséges eszközökkel (digitális tábla, számítógép, projektor). A tanulók bal és jobb oldalt kettesével ülnek a padokban, a középső sor pedig 4 személyes sorokba rendezve található. Ebből kifolyólag a középben ülő tanulók jobban látják a táblára kivetített képeket, szövegeket, de nagyobb figyelmet is igényelnek. Kényelmesebben tudnak egymással kommunikálni, megosztani egymással véleményüket. Illetve én is könnyebben átlátom munkájukat, hogy mit csinálnak az óra folyamán, valamint, hogy ha nem a feladathoz kapcsolódó tevékenységgel foglalkoznak. A tapasztalataim azt mutatták, hogy ezzel az elrendezéssel a középben ülő területtel van egy kevés gond talán, de ez minden esetben orvosolható, és kordában tartható. Értelemszerűen a megfelelő légkör biztosítása elengedhetetlen ehhez. Éppen ezért minden órán, ahogy ezen az órán is, kellemes, bizalomteli légkör kialakítására törekszem. A tanulók hozzászólásaira, megoldásaira, ötleteire mindig pozitív visszajelzésekkel válaszolok. A helytelen/ hibás válaszokat is próbálom úgy korrigálni, hogy közben ne kedvetlenítsem el a tanulókat az aktivitástól. Így dicséretekkel, és kedves valamint megnyugtató hangvétellel értékelem próbálkozásait, ha mást nem, akkor az igyekezetüket (különösen a kevésbé jó képességű vagy SNI-s gyerekeknél). Az elmúlt félév során úgy tapasztaltam, hogy ez ennél az osztálynál jól működött. Az elején még nehézkesen

ment, de idővel egyre bátrabbakká váltak, jobban kinyíltak és van, aki beszédesebb oldaláról is bemutatkozott.

Az 5-10 perces ismétlő órai részben, ahol a tanulókkal együtt (tanári segítségnyújtással) felelevenítettük azokat az ismereteket melyek az óra szempontjából is lényegesek voltak, közvetlen előzménynek számítottak.

Az ismétlés után az óra nagy része az új ismeretek bemutatásával, magyarázatával telt. Sajnos az ilyen jellegű órákon kevesebb csoportos és páros munkára volt lehetőség. Ez egyrészt a tananyag mennyiségéből, másrészt az elsajátításra szánt idő hiányából fakadt. Ezért a tananyag leadásakor gyorsabb haladási tempóra van szükség, így a csoportos és páros munkák java része az ismétlő és összefoglaló órák keretein belül érvényesül. Ettől függetlenül, ahol lehetőség adódik rá, ott törekszem arra, hogy beillessem az óra menetébe ezen munkaformákat, de legalább az egyéni tevékenykedtetést. Erre például a jobb képességű és tudású gyerekek közül ki szoktam választani azokat, akiket felkérek a következő órára, hogy egy-egy témakörön belül dolgozzanak ki egy anyagot, melyet majd előadnak a társaiknak a következő órán. Ezzel motiválom őket arra, hogy otthoni házi feladatot készítsenek el egy jó jegyért pluszban, valamint önállóan használják az internetet és még érdekes is lehet számukra a téma kidolgozás. Ezeknél a tananyagrészeknél a tanulók sok esetben önállóan, és tanári segítséggel, kiegészítéssel készítik el a rájuk szabott feladatot.

Szakterületemből kifolyólag, mely a gazdálkodási-pénzügyi terület, ennél a témakörnél rendkívül sok saját tapasztalatból származó technikai részletet tudtam elmesélni a tanulóknak, különösen, például az ügyfélkapu használatot, vagy a mobil bankolást illeti. Ezeknél a részeknél mindig fokozottan, érdeklődve figyeltek.

Az óra végét a tanulók bevonásával és visszakerdezésével zártuk, melynek lényege az órán elhangzott ismeretek összegzése, következtetések levonása volt a tanulók által. Az osztály ilyenkor már szinte megoszlik, mert van, aki képes és tud figyelni, de van a másik fele, akik már fél lábbal kint vannak a teremből és csak a csengetésre várnak. Idő hiányában már csak a fontosabb összegzésre marad pár percünk és a házi feladat kiadására, mely szorgalmi a konkrétan meghatározott tanulóknak. Ezt általában minden órán alkalmazom, más-más tanulókat választok ki, hogy motiváltak és készségeik fejlesztésében saját maguk is közreműködjenek.

Próbálok csoportos munkákat is betervezni egy-egy órai anyaghoz, eleinte ez nehezen ment, mára azonban a tanulók hozzáállása sokat javult. Persze ez olykor a tanulók hangulatán is múlik. Az óra végén minden probléma nélkül oldották meg a feladatot, persze akadtak olyan tanulók, akik nehézkesen álltak neki a munkának, például M tanuló, de a folyamatos tanári

korrigálás és nyomon követés hatására ők is becsatlakoztak a többiekhez. Felszólalnak és véleményt formálnak az óra befejezésével. Valamint az óra végén még arra szánok mindenképp 1-2 percet, hogy a füzetbe leírt vázlatot ellenőrzöm, mindenképp meglegyen az órai anyag mindenkinek.

Összeségében ezzel az órai anyaggal a diákok számára nagyban hozzájárulhattam ahhoz, hogy a fiatalok magabiztosabban és tudatosabban vállalkozói karriert tudjanak építeni a jövőben. Egy olyan vállalkozói szemlélet kezdetleges alapjainak megteremtése a cél, amellyel a tanulók érdeklődése, ha már egy kicsit is felvillan akkor volt értelme az órának és a folytatásnak is.

V. EREDMÉNYEK, KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

V./1. Újítás és összefonódás a mezőgazdasági és a vállalkozási oktatásban

A mezőgazdasági és vállalkozási oktatás területén számos újítás és összefonódás tapasztalható és figyelhető meg napjainkban, amelyek célja a tanulók korszerű és gyakorlatorientált szakismeretekkel való ellátása. Ezek közül néhány fontos irányzata az alábbiak:

1. Fenntarthatóság és környezetvédelem: Az egyre növekvő környezeti kihívásokra való reagálásként a mezőgazdasági és vállalkozási oktatásban több és nagyobb hangsúlyt kap a fenntarthatóság és környezetvédelem kérdése. A tananyagokban már többször szó esik a fenntartható gazdálkodásról, a környezetbarát gazdálkodási módszerekről, a környezetbarát technológiákról és a biológiai sokféleség, az élőlények és együtteseik megőrzéséről, valamint a fenntartható fejlesztésről.

2. Digitalizáció és automatizálás: Az agrárvállalkozásokban és mezőgazdasági területeken is sokkal több szerepet kapnak az informatikai és automatizálási megoldások. Ennek megfelelően az oktatásban is egyre fontosabbá válik a digitális kompetenciák fejlesztése, valamint a modern technológiák, például a drónok vagy a mesterséges intelligencia alkalmazásának tanítása, egyre többen foglalkoznak a precíziós gazdálkodás és az automatizáció alkalmazásával is.

3. Több tudományágat átfogó megközelítés: A mezőgazdasági és vállalkozási oktatásban egyre inkább elmosódik a hagyományos tantárgyak közötti határ, és egyre gyakoribbak a több tudományágat tanító tanulási egységek. Ennek célja, hogy a tanulók szélesebb perspektívából lássák a mezőgazdasági és vállalkozási tevékenységeket, és jobban felkészüljenek a változó gazdasági környezet kihívásaira. Az oktatási programokban egyre több

terület összefonódik, például agrár- és élelmiszertudomány, gazdaságtudomány és környezettudomány.

4. Gyakorlatorientáltság és tapasztalatszerzés: Az elméleti ismeretek mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyakorlati képzés és tapasztalatszerzés. A tanulóknak lehetőséget kell kapniuk arra, hogy valódi mezőgazdasági és vállalkozási projektekből vegyenek részt, és gyakorlatban is alkalmazhassák az elméleti ismereteiket, ezen lehetőségek növelése az egyik fontos újítás ezen a területen.

5. Nemzetközi együttműködések: Az agrártudományok területén is egyre fontosabbak a nemzetközi együttműködések és kapcsolatok. Az oktatásban is még több lehetőség nyílik a nemzetközi mobilitásra, külföldi tanulmányutakra és együttműködésekre (a mi iskolánk kertész tanulóinak lehetősége adódott 2023. októberben Portugáliába kimenni és a kertészeti ágazatban egy farmon munkát végezni, 3 hetes kiküldetés alkalmával).

Ezek az újítások és összefonódások összességében hozzájárulnak a mezőgazdasági és vállalkozási oktatás minőségének javításához, valamint a tanulók szélesebb körű és korszerűbb szakismeretekkel való ellátásához.

A vállalkozási tanításban a diákok megtanulják, hogyan kell sikeres üzleti tervet készíteni, hogyan kell hatékonyan irányítani egy vállalkozást, illetve miként lehet a vállalkozást hosszú távon fenntartható módon működtetni. A pénzügyi tervezés, az üzleti tárgyalástechnikák és a szervezési képességek kiemelten fontosak a vállalkozási tevékenységben.

Az összefonódásnak köszönhetően a mezőgazdasági termelők, akikből sikeres vállalkozók lesznek, megtanulják az alapokkal a saját munkájuk hasznosítását, az újítások követését és a szakismereteik bővítését. A szakmai ismeretek és a vállalkozási készségek kombinációja lehetővé teszi számukra, hogy sikeresen versenyezzenek a piaci szereplők között és fenntartható gazdasági növekedést érjenek el.

V./2. További fejlődési lehetőségek

A vállalkozási ismeretek tanítása során számos fejlesztési lehetőség van, amelyek elősegíthetik a tanulók hatékonyabb és sikeres vállalkozóvá válását. Néhány további fejlődési lehetőség lehet:

Szakmai gyakorlatok és tapasztalatszerzés lehetőségeinek növelése. Fontos, hogy a diákok ne csak elméletben tanulják meg a vállalkozási ismereteket, hanem valódi tapasztalatokat is szerezzenek a vállalkozásokban. Ehhez kiemelt figyelmet kell fordítani a szakmai gyakorlatok megszervezésére és az együttműködésre a helyi vállalkozásokkal.

Együttműködés a vállalkozásokkal. A vállalkozásokkal való együttműködés kulcsfontosságú a vállalkozási ismeretek minél hatékonyabb oktatásában. A középiskolákban érdemes kiépíteni partnerségi kapcsolatokat a helyi vállalkozásokkal, hogy azok segítségével valós problémákon keresztül tanulhassanak a diákok (az iskolánkon belül a legnagyobb partneri kapcsolat az AXIÁL Kft-vel van, ahol sok tanulót a szakképzettség megszerzését követően alkalmazásba is felveszik).

Interaktív és gyakorlatias oktatási módszerek alkalmazása. Az elméleti ismeretek mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az interaktív és gyakorlatias oktatási módszerek alkalmazására a vállalkozási ismeretek oktatásában. Például csoportmunkák, projekt alapú tanulás, szimulációs játékok segítségével életszerűbb és motiválóbb tanulási élményeket lehet nyújtani a diákoknak.

Szakmai továbbképzések és workshopok szervezése tanároknak. Az oktatók számára is fontos folyamatosan fejleszteni és frissíteni a vállalkozási ismeretekkel kapcsolatos tudásukat. Ezért érdemes szakmai továbbképzéseket és workshopokat szervezni a tanároknak, hogy minél hatékonyabban tudják átadni ezeket az ismereteket a diákoknak.

Ösztöndíjprogramok és versenyek szervezése. Az ösztöndíjprogramok és vállalkozói versenyek segítségével lehet ösztönözni a diákokat a vállalkozási ismeretek tanulására és alkalmazására. Ezek segítenek a diákoknak motivációt adni, valamint lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanult ismereteket gyakorlatban is kipróbálják és fejlesszék.

Nemzetközi tapasztalatszerzések bővítése. A vállalkozási ismeretek tanítása során érdemes lehet lehetőséget biztosítani a tanulóknak nemzetközi tapasztalatszerzésre, például külföldi vállalkozások látogatására vagy nemzetközi vállalkozói versenyeken való részvételre. Ezáltal bővíthet a diákok látókörét és hozzájárulhat a nemzetközi piacok megismeréséhez.

Állandó aktualizálás és adaptáció szükségessége. A vállalkozási ismeretek területe folyamatosan változik és fejlődik, ezért fontos, hogy az oktatási programok is lépést tartson az aktuális trendekkel és piaci igényekkel. Az állandó aktualizálás és adaptáció segíthet abban, hogy a tanulók naprakész tudással és készségekkel rendelkezzenek a vállalkozási szektorban.

V./3. Javaslatok

A mezőgazdasági középiskolákban fontos lenne a vállalkozási ismeretek oktatásának bővítése, hiszen a mezőgazdasági vállalkozásoknak is fontos tudásra van szükségük a hatékony működéshez. A vállalkozási ismeretek oktatása több óraszámban segíthet a diákoknak abban, hogy jobban megértsék a vállalkozás alapjait, és felkészüljenek a gazdasági szektorban való sikeres működésre.

A vállalkozási ismeretek tanítása során fontos lenne olyan témákat is bevezetni, mint a vállalkozás alapjai kibővítve, a vállalkozási készségek fejlesztése, a pénzügyi tervezés, a marketing és értékesítés, valamint az üzleti tervezés és stratégia kialakítása. Ezek az ismeretek segíthetnek a diákoknak abban, hogy jobban megértsék a vállalkozás működését, és felkészüljenek a későbbi vállalkozási tevékenységre.

Az iskoláknak érdemes lenne együttműködni olyan szakemberekkel, akik tapasztalattal rendelkeznek a vállalkozási területen, és akik segíthetnek a diákoknak a vállalkozási ismeretek megértésében. Itt nem a gyakorlati helyekre gondolok, mivel ott a gyakorlatban a gépeken való munkát, javításokat ismerik meg. Emellett fontos lenne szervezni olyan gyakorlati tréningeket is, ahol a diákok valódi vállalkozási projekteken dolgozhatnak, és alkalmazhatják az tanult ismereteket.

A vállalkozási ismeretek oktatásának továbbfejlesztése érdekében érdemes lenne folyamatosan frissíteni a tananyagot, és figyelembe venni a legújabb trendeket és fejlesztéseket a vállalkozási területen. Emellett fontos lenne támogatni a diákokat abban, hogy saját vállalkozásukat indítsák el, ahogy esetleg befejezik a tanulmányaikat és ösztönözni őket a vállalkozási szemlélet kialakításában, annak aki természetesen ezt igényli.

Összességében a vállalkozási ismeretek oktatása a mezőgazdasági középiskolákban segíthet a diákoknak abban, hogy jobban felkészüljenek a gazdasági szektorban való sikeres működésre, és hozzájárulhat a mezőgazdasági vállalkozások fejlődéséhez és versenyképességéhez.

VI. ÖSSZEFOGLALÁS

Az egész dolgozat megírásának kezdetekor úgy gondoltam, hogy ez egy nagyon jó lehetőség lesz arra, hogy lássam – a mindennapokban tapasztalt – tananyagfejlesztés és a tananyag vadászat problémáit átfogó összegzésben. Fontosnak tartottam, hogy ebből a szakirodalmi áttekintésből és az interjúk összegzésével a jövőre vonatkozóan segítő tényekhez és tudnivalókhöz jussak.

De most így a teljes dolgozat összeállítása után úgy vélem ezeknek az információknak az összefoglalása lehetőséget ad arra, hogy hol és hogyan folytassam a kutatást, amikor egy tananyagot kell kombinálnom a diákjaim számára. Hogyan tudom magamat tovább képezni, fejleszteni úgy, hogy a tanulók is ebből eredményt orientáljanak és tapasztalatokat, gyakorlatot szerezzenek.

A tananyagfejlesztés fontos és folyamatosan fejlődő terület az oktatásban. A tananyag célja, hogy segítse a tanulókat a tanulás folyamatában, és lehetővé tegye számukra a tudás elsajátítását. A tananyagfejlesztés során fontos szempontok a tanulók egyedi igényeinek figyelembevétele, a tanulásra ösztönző és motiváló tartalom kialakítása, valamint a fejlesztési folyamat során a folyamatos visszacsatolás és javítás lehetősége.

A modern pedagógiai elméletek és módszerek folyamatosan változnak és fejlődnek, így a tananyagfejlesztésnek is lépést kell tartania ezekkel a változásokkal. Az interaktív és multimédiás tananyagok egyre népszerűbbek, amelyek lehetőséget biztosítanak a tanulóknak a kreatív és interaktív tanulásra.

Az összegzés szempontjából fontos, hogy a tananyagfejlesztés célja a hatékony tanulás támogatása, valamint a tanulók motiválása és érdeklődésének felkeltése. A változó környezethez való alkalmazkodás és az új technológiák felhasználása kulcsfontosságúak a tananyagfejlesztés területén. A folyamatos fejlesztés és innováció segítségével lehetőség nyílik az oktatás minőségének és hatékonyságának növelésére.

Az interjúk elkészítése során azokat a következtetéseket sikerült levonnom, hogy más kollégáknak is megpróbáltatást okoz a könyvek elavultsága vagy akár ugye nincs is szakkönyv, tankönyv, ami ténylegesen használható lenne a gyakorlatban az adott órák kapcsán.

Sajnos a mai felgyorsult világ már megköveteli azt, hogy több olyan módszert alkalmazzunk a tananyagok alkalmazása és felhasználása során, mely segíti az oktatást, a diákok előrehaladását, motiváltságát és nem utolsósorban a szakma iránti felkészültséget.

A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése fontos szerepet játszik a diákok vállalkozói készségeinek és tudásának fejlesztésében. A dolgozatom által összefoglalom a pozitív és negatív érveket a vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése kapcsán:

Pozitív érvek:

1. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése segíthet a diákoknak vállalkozói szemléletmód kialakításában, és segíti őket abban, hogy kreatív és innovatív megoldásokat találjanak a problémákra.
2. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése hozzájárulhat a gazdasági fejlődéshez, új vállalkozások létrejöttéhez és a vállalkozói szektor erősítéséhez.
3. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése segítheti a diákokat abban, hogy vállalkozói készségeket és kompetenciákat fejlesszenek, amelyek fontosak a munkaerőpiacon való versenyképesség szempontjából.

Negatív érvek:

1. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése nem minden diák számára releváns, és lehet, hogy nem mindenki szeretne vállalkozó lenni, így az ilyen tananyagokat nem tartják fontosnak.
2. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése költséges lehet, mivel szakértők bevonására lehet szükség az anyag kidolgozásához.
3. A vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése esetleg nem megfelelő módon történik, és nem veszi figyelembe a változó piaci trendeket és igényeket.

Összességében elmondható, hogy a vállalkozási ismeretek tananyagfejlesztése nagyon fontos szerepet játszik a diákok vállalkozói készségeinek fejlesztésében, és hozzájárulhat a gazdasági fejlődéshez. Fontos azonban figyelembe venni a negatív érveket is, és a tananyagfejlesztést úgy tervezni, hogy minél hatékonyabb és relevánsabb legyen a diákok számára.

Budapesti Gazdasági Egyetem

Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar

Közgazdász Tanár mesterképzés

PORTFÓLIÓ

Készítette: Oszlánszki-Sztarovics Petra

Közgazdász tanár

Mester levelező képzés

2. évfolyam

I. Bevezetés – eddigi életutam

A tanári pályára való motivációm a vágy volt arra, hogy másoknak segítsek, támogassam és inspiráljam őket a tudás és személyes fejlődés területén. Emellett élvezem a tanítást, és szeretem, amikor láthatom, hogy a diákok fejlődnek és sikereket érnek el az én segítségével.

A tanári képzést választottam, mert hiszek abban, hogy a tudás és az oktatás hatalmas ereje van a társadalom fejlődése szempontjából, és fontosnak tartom, hogy hozzájáruljak ehhez a folyamathoz. Szeretnék pozitív hatást gyakorolni a diákok életére és segíteni nekik abban, hogy saját képességeiket és potenciáljukat teljes mértékben kibontakoztassák.

Azoknak a képességeknek a birtokában kell lenni egy tanárnak, mint például a türelem, empátia, kommunikációs és problémamegoldó készség, valamint rugalmasság és motiváció a diákokkal való munkában. Ezek a képességek részben megvannak bennem, azonban folyamatosan törekszem a fejlődésre és az új készségek elsajátítására, hogy minél hatékonyabban tudjak tanítani és támogatni a diákokat.

2005-től kezdtem el a gazdasági, pénzügyi területen dolgozni, könyvelőként végeztem és szereztem tudást az évek alatt, majd 8 éven keresztül a mérlegképes könyvelői végzettségemmel és a közgazdász alapdiplomámmal magántulajdonú cégnél voltam könyvelési-, gazdasági feladatokat ellátó munkatárs. A közgazdász alapdiplomámat 2003-ban sikeresen kaptam meg a Miskolci Egyetemen gazdálkodási szakán és ezt folytattam azzal, hogy közben, amikor már vállalkozói könyvelésben dolgoztam akkor 2008-ban megcsináltam a Mérlegképes könyvelő vállalkozási szak felnőttképzési tanfolyamot, de az azt megelőző évben, 2007-ben a Pécsi Tudományegyetem kihelyezett jogi asszisztens képzését volt lehetőségem befejezni. Majd ezeknek az ismereteknek a megszerzésével számviteli szakemberként felelős voltam az adott vállalkozás pénzügyi tranzakcióinak rögzítéséért, ellenőrzéséért és nyilvántartásáért. A legfontosabb teendőim közé tartozott a bevételek és kiadások rögzítése, a pénzügyi tranzakciók nyomon követése, a számlák és egyéb pénzügyi dokumentumok kezelése, valamint az adók és járulékok számítása és befizetése. Ezen kívül fontos szerepem volt még abban is, hogy rendszeresen tájékoztassam a vállalkozás vezetését a pénzügyi helyzetükről, segítsen az adózási és jogi kötelezettségek teljesítésében, valamint javaslatokat tegyek a pénzügyi folyamatok hatékonyabbá tételére.

Lényeges a vállalkozás pénzügyi stabilitásának és hosszú távú sikeres működésének biztosítása szempontjából, hogy a könyvelést megbízható és tapasztalt szakemberre bízzák, aki naprakész az aktuális adózási és számviteli szabályozásokban, és képes hatékonyan kezelni a vállalkozás

pénzügyeit, ezeket a visszaigazolásokat az eltelt 8 év során megkaptam, majd 2010. január elején megszületett a nagyobbik fiam, aki végett 3 évet otthon a családom és az ő nevelése körében töltöttem.

Majd változást az életemben egy 2013-as felkérés hozott, mellyel még eleinte vártam, hogy mi tévő legyek, mivel a gyermekem még kicsi volt és akkor kezdte az óvodát. 2013. év elején, amikor megkaptam a felkérést, hogy gazdasági szakemberre, könyvelőre lenne szüksége a későbbi főnökömnek, akkor átgondolva azt elvállaltam, de csak pár hónap eltelte után.

Itt kezdődött a közszférában eltöltött életutam, mely a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Bajai Tankerülete lett 2013 és 2016 között, pénzügyi- és gazdasági referens, pénzügyi ellenjegyző és gazdasági vezető pozícióba kerültem a későbbiek folyamán. Ekkor ismerkedtem meg az iskolák működésével, pénzügyi- és gazdasági helyzetével, a pedagógusokkal és a pedagógus pályával. Nagyon sok programban szereztem tudást és szakértelmet, valamint kapcsolatokat építettem a különböző hivatalok szakembereivel, munkatársakkal. Részt vettem különböző pályázatokban az iskolai kirándulások, eszközök igénylésével kapcsolatosan. Időközben ebben a 3 évben szükséges volt a tudásom továbbfejlesztése és a mindennapi gazdasági feladatok is ezt hozták, hogy további szaktudást szerezzek, ezért elvégeztem a mérlegképes könyvelő államháztartási szakterületét.

Majd 2016-ban az életem hozott ismét egy változást, mellyel maradtam a gazdasági könyvelésnek a pályáján, de egyházi iskolák, intézmények könyvelésével folytattam a további szaktudásom bővítését. Ez az időszak nem tartott sokáig, hiszen egy év után kaptam egy jobb ajánlatot és úgy döntöttem, hogy váltok ismét és visszatértem a közszféra berkeibe.

2007-től a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal, Bajai Járási Hivatal Társadalombiztosítási Osztály munkatársa lettem és itt folytattam a tudásom kiterjesztését. Új szakterület volt számomra és ez azt eredményezte, hogy időközben kettő újabb szakmai tudással gazdagítottam az ismereteimet, mert 2019-ben a Nemzeti Közszoigazgatási Egyetem indításával sikeresen közszoigazgatási szakemberként plusz ismereteket szereztem. Majd 2020-ban elkezdtem a Pécsi Tudományegyetem által meghirdetett Igazságügyi Igazgatási szakot, mely azért volt kézenfekvő számomra, mivel a Jogi Asszisztens ismereteimet már korábról beszámították. A Kormányhivatalban családtámogatási ügyek intézésével foglalkoztam, ami a családok mai életében is fontos, ilyenek például a családi pótlék és az ezzel kapcsolatos bármilyen változás, módosítás elvégzése. Foglalkoztam a GYES és a GYET támogatások indításával és módosításával is. Majd a közszoigazgatási szakismeret megszerzésével lehetőséget kaptam a

kollégák csoportos oktatására is, amellyel a munkatársak tudását, ismereteit bővítettem, valamint én magam is kipróbáltam a felnőttoktatás területét, a saját határait és képességeimet.

Életemben az újabb változást a 2020-as gyermekvállalás hozta és, amikor 2023-ban visszatértem a Kormányhivatalhoz, az időközbeni rengeteg változás, Covid-járvány mind-mind olyan változásokat hozott a társadalom és a mi életünkben is, hogy át kellett gondolnom, hogy hogyan tudom tovább kamatoztatni a tudásom, mi az a pálya, ami érdekelne. Így jutottam el a Budapesti Gazdasági Egyetem által meghirdetett közgazdász tanári mesterképzéshez 2022-ben, mely által megfogalmazódott akkor bennem, hogy ezen a pályán is látok magamban ambíciót és motivációt.

2023. szeptember 1-én kezdtem pedagógusként dolgozni a bajai Déli ASZC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskolában gazdasági tárgyak oktatójaként. Jelenleg félállásban vagyok határozott idejű szerződéssel alkalmazásban 2024. augusztus 31. napjáig, mivel én kértem ezt a lehetőséget, ha megoldható nem teljes munkaviszonyban.

Először amiatt döntöttem a félállás mellett, mert egyrészt a kisebbik fiam 2023. szeptemberben kezdte 3 évesen az óvodát, másrészt nagyon féltem az új kihívástól, nem tudtam, hogy újdonsült pedagógusként kamasz gyerekekkel, hogyan tudok majd bánni, hogyan fognak elfogadni, képesek lesznek-e átadni nekik azt a tudást, tapasztalatot, amivel én már rendelkezem. Rövid időn belül kiderült, már az első pár hónapban, hogy el tudom látni a feladataimat, a tanulókkal jó kapcsolatot sikerült kialakítanom és az egyre több sikerélmény megerősített abban, hogy nekem ezt a pályát kell választanom. Nagyon jó visszaigazolásokat kaptam, melyek tovább erősítették bennem azt az érzést, hogy ez az én utam.

A kollégákkal is sikerült jó kapcsolatot kialakítanom, szakmai kérdésekben is bármikor fordulhatok hozzájuk, illetve sokszor az is elég, hogy hallgattam őket, amint tanulókkal kapcsolatos problémákról beszélnek, hiszen ebből is tanulhattam.

Az egyetemen nagyon sokat tanultam és tanultam. A beadandó dolgozatok elkészítéséhez nagyon sok szakirodalmat kellett elolvasnom, nagyon sok, számomra ismeretlen témában kellett elmélyülnöm, illetve véleményt formálnom, melyekkel önszorgalomból nem foglalkoztam volna, de a tanári munkám során nagyon hasznosnak bizonyultak. Az óralátogatások is nagyon praktikusnak bizonyultak. Beleláthattam a kollégáim munkájába, amiből sokat tanulhatok és a mentortanárom szakmai tanácsai, munkámra vonatkozó

értékelései is nagyon sokat segítettek a fejlődésben. Szeretem ezeket a szakmai beszélgetéseket, hiszen itt mindig konkrét feladatokról, szituációkról esik szó.

A portfólió készítése nagyon sokat segített abban, hogy átgondoljam az eddigi munkámat, hogy értékeljem az eddig tanultakat, és egyértelművé váljon, hogy mik azok a hiányterületek, amiket javítanom kell, illetve mik az erősségeim, amiket tovább kell fejlesztenem.

A tanári pályát az engem inspiráló tanárim motiváltak leginkább. Ők mindig tudták felkelteni az érdeklődésemet, és szerettem volna én is ugyanezt a hatást elérni másoknál. Emellett a tanítás lehetőség arra, hogy értéket adjak és segítsek másoknak fejlődni, ami számomra nagyon fontos. Saját tapasztalatom alapján úgy érzem, hogy rendelkezem olyan képességekkel, amelyek tovább visznek az életben. Néha túl szigorú vagyok, és szeretném, ha jobban tudnék motiválni és támogatni a diákjaim körében. Emellett továbbra is tanulok és képezem magam, hogy mindig naprakész legyek a szakterületemen. A tanári pályához számos különböző képesség szükséges, mint például a kommunikáció, empátia, türelem és problémamegoldó készségek. Fontos, hogy képes legyek hatékonyan és érthetően kommunikálni a diákokkal, valamint megérteni és reagálni az ő érzelmi szükségleteikre. Alapvető a türelem és kitartás, hiszen a tanítás folyamata sok esetben hosszú és küzdelmes lehet. Azonban mindig van hova fejlődni, például a differenciált oktatási módszerek területén vagy a konfliktuskezelésben. Érdekes mindig nyitott szemmel és fülekkel járni, hogy fejlesszük a tanítási készségeinket.

Mivel szeretek emberekkel dolgozni és segíteni nekik fejlődni, ezért választottam ezt a képzést, mert hiszek abban, hogy a tanítás által hozzá tudok járulni mások életéhez. Szeretnék tanítani a továbbiakban, mert fontosnak tartom a tudás átadását és a diákok fejlődését, valamint az oktatásban rejlik az én személyes sikerem is. A tanítás számomra nem csak munka, hanem szenvedély, amelynek segítségével pozitív hatást lehet gyakorolni a jövő generációjára. A tanári pálya számomra kihívást jelent, amely során folyamatosan tanulok és fejlődök, amit másokkal is megoszthatok. A tanításban látom a lehetőséget arra, hogy alakítsam és formáljam a fiatalok gondolkodását, értékrendjét és képességeit. Tanárként szeretném támogatni a diákokat abban, hogy megtalálják saját útjukat és sikeresen megvalósítsák álmaikat. Az oktatásban rejülő lehetőségek és kihívások mindig is vonzottak, és hatalmas motivációt jelentenek számomra a tanárként való tevékenykedésben. Az a vágy hajt, hogy hozzájáruljak a jövő generációk fejlődéséhez és inspiráljam őket a tanulásra és a folyamatos önfejlesztésre.

II. A Déli ASZC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola bemutatása

A Déli ASZC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola alapítása 1904. február 24-re tekint vissza. Akkori neve: Magyar Királyi Állami Kertmunkás Iskola volt. Ezt az iskolát az akkori szükséglet hozta létre, ma már így gondolják. Túl élt kettő világháborút, számtalan gazdasági és iskolapolitikai változást. Az alapítói cél mindenképp már akkor is a földek, kertek megműveléséhez értő fiatalok képzése volt. Bár az elmúlt 120 évben sok-sok változáson ment keresztül az intézmény és környezete, de az elmondható, hogy az iskola küldetése és célja ma sem változott. Olyan fiatalok képzése, akik megállják felnőttként a helyüket megtanult szakmájukban, a mezőgazdaságban, valamint a magyar vidéki agrár hétköznapiakban is jelentős szerepük lehet.

Lehetőségem volt már az iskolában tanító tanárként részt venni a 120 éves iskola díszünnepségén, mely 2024. március 27.-én került megrendezésre. Egy nagyon színvonalas ünnepély részesei lehettünk és egy rendkívüli szuper, szinte színházi előadásnak a tanúi is voltunk a kollégákkal, mely az iskola 120 éves történetét dolgozta fel. Történelem szakos kollégánk rendezésével mutatták be a 12.-es diákok az intézmény életútját napjainkig. A rendezvényen jelen volt Dr. Nobilis Márton élelmiszeriparért és kereskedelempolitikáért felelős államtitkár is részt vett, valamint Zsigó Róbert Kulturális és Innovációs Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszter-helyettese.

Az iskola megfelelő tradíciókkal, jó hírnévvel rendelkezik, ezt biztosra elmondhatjuk. Köszönheti a szakmailag felkészült tanároknak, valamint a rendszerváltást követő évtizedek vezetésének, jelenleg is tanít még egy címzetes igazgatónk, azaz a megfelelő lehetőségekhez, a kihívásokhoz való alkalmazkodásnak is nagy jelentősége volt és lesz is a továbbiakban.

Az elmúlt tanévekben folyamatosan több mint négyszáz tanulóval kezdi meg a tanévet az iskola, mely Bácskában az agrárképzés meghatározó oktatási helye volt mindig, és reményeink szerint a jövőben is az marad, ha így és ilyen ütemben építkeznek tovább. A beiskolázás kapcsán mindenképp számítani kell Baja és vonzáskörzetének, azaz a környékbeli kis települések tanulóira, valamint a szerbiai magyar tanítványokra is.

Az elmúlt években a szakképzési rendszer nagy változáson ment keresztül ez tény, és a következő tanévek is folyamatos fejlesztéseket ígérnek, reményeink szerint. A robotizáció és a technológiai újítások új kihívások elé állítják mind a diákokat, mind az oktatókat. Gyakran előfordul, hogy a tananyag nem tud lépést tartani a technikai fejlődéssel, ezért az intézmény lépéseket tesz annak érdekében, hogy az innovatív, jövőorientált szemléletet előtérbe helyezze

és felvegye a versenyt a folyamatos megújulással. A modern kor elvárásainak megfelelően frissült az épületek környezete, köszönjük a jelenlegi vezetés folyamatos támogatásának. A főépületek külső megjelenése új hőszigetelő anyagot kapott, belső térben pedig korszerű fűtésrendszer lett beépítve, a 2023-as tanévben elkezdték felújítani a porta és a karbantartó épület tetőszerkezetét, mely már 100 éves múltra tekint vissza.

Emellett a duális partnerekkel is folyamatosan elmélyülnek a kapcsolatok és ezt szinten is tartja a szakmai kollektíva. Megkezdődött az ágazati képzőközpontok kialakítása és működtetése, ahol a tanulók vállalati körülmények között tanulhatják a szakmát. Hiszen ott megalapozzák azokat a jövőbeni lehetőségeket, ahol majd a szakma megszerzését követően a tanulóink dolgozni fognak, azaz elhelyezkedhetnek a munka világában. Az iskola legnagyobb partnerei:

az AXIÁL Kft. 1992-ben alapított és 100%-ban magyar, bajai családi tulajdonú vállalat,

a Dorker Kft 1992-ben alapított 100%-ban magyar és bajai tulajdonú cég,

Jabba Kft. magyar, bajai tulajdonú vállalat,

Pannon Kft. 1991-ben alapított bajai tulajdonú vállalat.

Az iskola infrastruktúrája:

Az intézmény nagy területen helyezkedik el, egy kb. háromhektáros parkban, pergolával, filagóriával, kerti tóval, sziklakerttel, sok-sok díszfával és dísznövényekkel beültetett. A főépületen kívül növényházaink, pályázati forrásból épített, illetve felújított, korszerű kertészeti és gépészeti szaktantermeink vannak, s az oktatáshoz elengedhetetlen gépekkel is rendelkezünk, mellettük szerelő műhellyel. A főépületben 14 nagy tanterem van, valamint 6 kisebb. Emellett két iroda és szertárak. A könyvtár is a főépületben kapott helyet. A gazdasági épület különálló ház, ugyanúgy, mint a tanárinak és titkárságnak helyet adó épület.

Rendelkezünk tornacsarnokkal, futópályával, füves pályával, ezért is vonzó a sportiskolai képzés. A sporttagozatos diákok a sporthoz jól felszerelt, tornaeszközökben bővelkedő intézménybe járhatnak. A 2020. nyara óta egy kültéri edzőpark is segíti a sportolást. A régi ebédlő is átalakult. Ez az épületszárny ad helyet a díszteremnek, mellette a kiszolgáló konyhának és ebédlőnek. Az utcafronti épületben található a portás helyiség és mellette a kertész, virágkötő tanműhely.

Az iskola közel 4 hektáros tankertje mellett a félszáz hektáros tan gazdaságot is megműveljük, ahol szántóföldi növényekkel foglalkozunk.

Oktatói testület:

Az iskolánkban dolgozó tapasztalt és jól képzett oktatók többsége már 20-30 éve a pályán van. Néhányan közülük mestertanárként is elismerést szereztek az intézmény számára. Az oktatási csapatot az összetartás, a kreatív szemlélet és az empátia irányítja mindennapi tevékenységük során, vannak idősebb és fiatalabb kollégák is, de mindenki nagyon jól együtt tud dolgozni egymással. Az intézményben mintegy negyven állandó munkatárs és tizenöt-húsz óraadó oktató dolgozik. A testület munkaközösségekre tagolódik, mint például a bölcsész, a sport-rendészet, a természettudományi, az osztályfőnöki, a kertész és gépész szakmai munkaközösségek.

Képzéseink:

Mezőgazdaság és erdészet ágazat:

- **Technikus** 9. 10. 11., 12., 13. évfolyamon:
  - Mezőgazdasági gépésztechnikus
  - 13. évfolyamon Kertésztechnikus
- **Szakképző iskolai képzés:** 9. 10., 11. évfolyamon:
  - Mezőgazdasági gépész és Kertész

Sport ágazati képzés:

- **Technikus:** 9. 11., 12., 13. évfolyamon:
  - Sportedző-sportszervező

Az új sportcsarnok átadása 2004 tavaszán tette lehetővé az iskola sportkoncepciójának megújítását. Az idei évben már 20 éve segíti a sportoktatásban való oktatási és motivációs gyakorlatokat, testnevelés órákat. Ennek eredményeként új képzési folyamatok indultak mind az alap- mind a szakmai képzés terén. Az intézmény célja, hogy minden diák számára biztosított legyen a szakmai végzettség megszerzése, valamint lehetőségük legyen továbbtanulni felsőoktatási intézményben. Az elmúlt évtizedekben folyamatosan fejlesztették a képzés feltételeit, és a Városi Sportuszoda is fontos szerepet játszik az oktatásban. Az ágazati képzésbe bekerült a masszázstan tantárgy is, melynek eredményeként a regeneráló balneoterápiás masszőri szakképesítést is szerezhetik az érettségizett diákok.

A képzés struktúrája évfolyamonként egy tanulócsoporthoz foglal magában az érettségire épülő és a technikus képzésben is.

Rendészet és közszolgálat ágazat:

- **Technikus:** 9. 10., 11., 12. , 13. évfolyamon:
  - Közszolgálati technikus
  - 13. évfolyamon Közszolgálati technikus - Közigazgatási ügyintéző szakirány

A Déli ASZC Bereczki Máté Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola 1997-ben vezette be a helyi tantervébe a belügyi rendészeti ismeretek komplex tantárgyat.

Az iskolában a rendészeti tantárgyat kiváló színvonalon oktatják, amit számos kiemelkedő versenyeredmény is igazol. Az elmúlt két évtizedben a tanulóink szinte mindig az országos rendészeti tanulmányi versenyek első helyezettjei között végeztek, sokan közülük belügyi pályát választottak. Ennek köszönhetően magas beosztásokat értek el a munkahelyeiken.

A mostani helyzetben, a migrációs válság, az ukrán háború és a schengeni határok védelme miatt különös figyelmet kell fordítanunk a képzésekre. Fontos, hogy továbbra is hangsúlyozzuk a középiskolánkban a rendvédelmi ágazati képzés jelentőségét és megcélazzuk a fiatalok azon körét, aki lát valami érdekeset a rendészeti tanulmányok megkezdésében. A rendőri, határőri és egyéb rendészeti tanulmányok lehetőséget nyújtanak a fiataloknak arra, hogy hozzájáruljanak a társadalom biztonságához. Az ilyen képzések által a fiatalok megtanulhatják a rendvédelmi szakma alapjait és gyakorlati készségeket szerezhetnek. A rendvédelmi szakmákban dolgozók segítenek a bűnözés visszaszorításában és a közbiztonság megőrzésében, sokszor nagy kihívásokkal találják magukat szemben, de emellett nagy megbecsülést is kapnak a társadalomtól. A rendészeti tanulmányoknak nagy hagyománya van Magyarországon, és nagy szükség van jól képzett rendvédelmi szakemberekre, azért is hogy a fiatalok megismerjék a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelmet.

III. Az iskolai gyakorlatom a BGE-n

Az iskolai gyakorlatomat 2024. január 24.-25.-én töltöttem a Gundel Károly Vendéglátó és Turisztikai Technikumban, melyet nagy kíváncsisággal vártam. A portfólió elején már utaltam rá, hogy 2023. szeptember óta tanítok, ezért még nem több éves szakmai múlttal rendelkezem, mégis reményekkel és tudásbővítéssel érkeztem meg Budapestre a Technikumba. Előre megbeszélten zajlott minden, már vártak minket a hallgatótársammal, amikor megérkeztünk az óralátogatásra. Láng László tanár úr volt az iskolában eltöltött napjaink alatt a szakmai segítőnk és irányítónk. Óralátogatásra cukrász tanulók osztályába kaptunk betekintést anyaggyártás tárgyából, mely szakmai tárgy oktatója, Tóth Veronika tartotta. A tanárnő nagyon készséges volt az első perctől kezdve, felkészített már minket előzetesen, hogy hol tartanak a tananyagban és hogyan tudunk készülni, mit kell tudnunk az osztály felépítéséről, mi jellemző a tanulókra, stb. Az óralátogatás nagyon érdekes volt számomra, mivel nem ezen a területen tanítok, de maga az árrés- és ELÁBÉ számítás nem állt tőlem messze, mert ugye az alapidiplomám megszerzésénél már tanultam ezeket a közgazdasági számításokat. Az óra menete igazából teljes egészében úgy zajlott, mint ahogyan én is tartok egy órát a saját iskolámban. Gyakorlati, számolási feladatoknál tartottak az anyagrészben, így aktív szereplés volt jellemző az órán. A tanulók matematikai példákat oldottak meg a füzetükben és a kapott feladatlapot kellett használniuk, mindenkit próbált bevonni az órai munkába, visszakérdezett és a táblához is hívott ki tanulókat. A furcsa számomra az volt, hogy még krétás táblák voltak azokban az osztálytermekben, ahol jártunk. Az én munkahelyemen ott már nincs egy teremben sem krétával írható tábla, mindegyik már a filces letörölhető és digitális táblával, projektorral felszerelt tanterem. Így nem kellett ppt-vel készülni, holott én azt alkalmazom és készítem minden órára, mivel szakmai könyv hiányában kivetítéssel adom le az anyagokat a tanulók részére. Ami érdekesség volt még nekem ebben az iskolában, hogy közvetlenül lehetett látni a szakmai oktatást is, vagyis a pincérek hogyan készültek fel, a szakácsok, cukrászok gyakorlati oktatása hogyan folyik. Lehetőségünk volt a pincérek gyakorlati feladatait is látni. A következő iskolai pozitívum még, hogy egy nagyon szép, tágas közösségi tér szolgálja a tanulók szünetben eltöltött idejét, egy légtérben lehetőségük van találkozni, mert az aula ahova megérkeznek az iskolába, nagyon nagy és különböző ülőalkalmatosságokkal felszerelt. Nagyon inspiráló volt számomra és nagyon élveztem az időt a diákokkal az óralátogatás során, kedvesen fogadtak és azért ők is kíváncsian várták, hogy mi milyen tevékenységet fogunk végezni a 45 perc alatt velük együtt. Nagyon izgalmas és érdekes volt látni, hogy más iskolákban hogyan is zajlik akár a szakács vagy a cukrász tanulók számára szervezett óra. A tanulók nagyon motiváltak voltak és lelkesen dolgoztak, persze ez betudható annak, hogy előzetesen bejelentettek minket, mint

óralátogató egyetemi hallgatók. Nagyon figyelemfelkeltő volt a tanároknál tapasztalt szakértelem és jó kommunikációs készség. Látni lehetett, hogy a Veronika tanárnő milyen odafigyeléssel és lelkesedéssel adja át a tanulóknak a tudást. A csapatmunka és a hangulat jó volt a tanóra során, látható volt, hogy egy összeszokott osztályról van szó. A tanárnő pozitív visszajelzéseket kapott a diákoktól az óra során, ami bizonyítja, hogy képes volt megfelelően kommunikálni velük és tartalmas tanulási élményt biztosítani számukra. Nem ült le úgymond az óra és nem vált unalmassá. Ez megmutatkozott abban is, amit Láng tanárúrtól láthattunk és hallhattunk, hogy nagyon törődnek a tanulók fejlődésével és sikereivel. A szakmai óralátogatás során sok új tapasztalattal gazdagodtam és új inspirációt kaptam a saját pedagógiai munkámhoz. Fontosnak tartom, hogy időről időre megfigyeljem más pedagógusok munkáját és részt vegyek az iskolai gyakorlatban. Ez nem lenne hátrány, ha néha a pedagógusok más iskolákban látogathatnának órákat és ez segítené a motiválásukat, nemcsak a diákok részéről van szükség rá. Megfigyeltem a tanári módszereket és az interakciókat, egy átfogó képet ki tudtam alakítani az óra végére a tanítási folyamatról és a tanulók reakciójáról. Sikertelt ez a rövid idő alatt meglátnom és megtapasztalnom, hogy az iskola kiváló lehetőséget biztosít a gyakorlati képzésekre és segíti, figyelemmel követi a tanulók munkáját, gyakorlati oktatását. Fantasztikus élmény volt részt venni egy ilyen profi tanár, mint a Veronika és diák közösségű órán. Nagy inspirációt kaptam a gyakorlati óralátogatás során és új ötletekkel térhettem vissza a saját iskolámba. Ez a tapasztalat az óralátogatás során segíteni fog abban, hogy tovább fejlesszem a pedagógiai módszereimet és még hatékonyabban segítsen a diákok tanulását.

III./1. Saját tanítási gyakorlat bemutatása és elemzése

A tanítási gyakorlati órára január 25.-én került sor, amikor is nagy izgalommal és reményekkel indultam neki a napnak. Tudtam azt, hogy felkészültem, mivel számítási feladatok lesznek az órán és nem elmélet, ilyen jellegű órákat már én is tartottam a saját munkahelyemen. A diákok segítőkészen álltak a tanórához és hozzám is. A tanulók kifejezték elégedettségüket és azért az észrevételeik is megnyilvánultak, de ezt természetes volt, mivel tisztában voltak, hogy tanár hallgatóként történik az órai oktatás. A vizsgatanítás során nagyon fontosnak tartottam a pontosságot, a precizitást és a minőségi időt, amelyet alapként a saját óráimon is elvárok. Összességében egy nagyon sikeres órát tartottam a végére úgy éreztem, büszke voltam magamra és a tanulókra is, akik nagyon jól vették tőlem az instrukciókat. A melléklet tartalmazza részletesen a gyakorlati vizsgaórám óratervét, melyet részletesen az alábbi reflexióban elemzem ki.

Gyakorlati vizsgaóra Reflexiója:

A pedagógus neve: Oszlánszki-Sztarovics Petra

Tantárgy: Anyaggazdálkodás

Osztály: Budapesti Komplex SZC Gundel Károly Vendéglátó és Turisztikai Technikum 11/B/C cukrász csoport

Dátum: 2024. január 25.

Az óra típusa nem új ismereteket dolgozott fel, mivel már folyamatban lévő tanult számítási feladatokról volt szó. Témája az árképzés és az anyagok beszerzése, ár kalkuláció.

Az óra során a kommunikációs készség, a gondolkodási képesség, az együttműködési készség, a számolási képesség, valamint az emlékezet fejlesztése volt elsődlegesen a célom. A munkaformák közül a frontális osztálymunkát alkalmaztam kérdés-felelet formájában, valamint a csoportos munkát, hogy lássam ki az a diák, aki ténylegesen dolgozott otthon a házi feladattal és az előző órai anyagra is emlékezett.

Az órát a kötelező létszám ellenőrzés után az előző órán feladott házi feladattal kezdtük. Kértem a tanulókat, hogy akkor nézzük át, kinek milyen végeredmény jött ki a számítási feladatokban. Viszont több tanuló is azzal a kéréssel fordult felém, hogy az elejétől vegyük át a számításokat lépésről lépésre, mert ez nekik biztonságot adott, főleg azoknak a diákoknak, aki valahol a folyamatban elakadtak otthon. Igyekeztem folyamatosan bevonni a tanulókat, kihívtam a táblához többeket, hogy ők írjanak és a szereplési motivációjukat is ezzel sikeresen tudtam irányítani. Egyre többen kedvet kaptak a táblánál való szerepléshez és sokan jelentkeztek, hogy ők is szeretnének kijönni. A tanári magyarázat és a tanulók szereplésével folyamatosan tartottam a kontaktust, nem hagytam, hogy az óra hangulata unalomba menjen át. Mivel ezek a feladatok sok számolásból álltak, ezért szinte az egész osztály tanulóit be tudtam vonni, amikor egy-egy részeredményt kérdeztem. Így folyamatos figyelmet igényelt a tanulók részéről, hogy ne hagyják lemaradjanak. Elmondható, hogy a tanulók aktívan együttműködtek velem a feladatok számításánál, igyekeztek önálló eredményeket alkotni, gördülékenyen zajlott a házi feladat ellenőrzés. Mivel majdnem az egész óra ideje elment a házi feladat ellenőrzésére, ezért az óra végén már csak feladni tudtam azokat a számítási feladatokat otthoni munkára, amit eredetileg az órán terveztem megcsinálni. A feladatok megoldása közben, amíg egy-egy diák kint írt a táblára, folyamatosan körbejártam a teremben a padok között és ellenőriztem, figyeltem a diákok munkáját. Megfigyelhető volt, hogy a tanulók közül többnek volt saját véleménye, többen szerettek volna szerepelni és bekiabálni az eredményeket, de mivel úgy irányítottam az órát, hogy mindenki részt vegyen, ezért sorba kérdeztem őket, mondtam, hogy mindenki sorra fog kerülni. Feladatuk volt még a füzet bemutatása és az órai munka rögzítése, mivel kötelező

a felszerelés. Ez is ellenőrzésre került az óra folyamán. Voltak azért nehezkesebb részek a feladatmegoldások során, de mindig volt olyan tanuló, aki tudta a megfelelő választ, eredményt. Vissza kellett néha a matematika tárgyhoz is csatolnom és onnan hozni példákat, vagy az általános iskolai oktatásra, mivel egy százalékszámítás az általános iskolai anyaghoz kapcsolható. A feladatmegoldások kapcsán számomra is nyilvánvalóvá vált, hogy egy adott feladatnál csak olyan szavakat, kifejezéseket, fogalmakat használjak, melyeket ismernek már a tanulók. Tehát célszerű felmérni az adott korosztály szókincsét is. Néhányan lassabban oldották meg a feladatokat, akkor jelezték, hogy még nem írták le a tábláról, ne töröljem le, ilyenkor kellett egy kicsit várni. Ezért már az első feladat megoldás során láttam kik ezek a tanulók, és a továbbiakban igyekeztem a kevésbé aktív, lassabb tanulókat is bevonni. Közös munkával próbáltam őket aktivizálni, azonban ennek hátránya is van mindig, mivel nem mindenki kapcsolódik be azonos mértékben az órai munkába. Ezért is igyekeztem úgy alakítani, hogy a pártársak legalább együtt, egymás segítségével dolgozzanak. Ezt többé kevésbé sikerült elérnem, de úgy gondolom, hogy a végére jól tudtunk együtt dolgozni.

Az óra utolsó pár percében házi feladatként adtam ki a tanulók részére azokat a feladatokat, melyeket előzőleg még az órán szerettem volna megoldani. Majd az értékeléssel zártam az órát, és felírtam azoknak a tanulóknak a nevét, akik nagyon aktívan és szépen dolgoztak az órán.

Összességében elmondható, hogy az anyaggazdálkodási óra nagyon fontos és hasznos volt számomra, mivel rengeteg új ismeretet szereztem az árképzés és az árkalkuláció témaköréről. Megértettem, hogyan határozzák meg egy termék vagy szolgáltatás árát a vállalatok és hogyan számolják ki a költségeket.

Megtanultuk, hogy milyen fontos szerepe van az árkalkulációnak a vállalatok sikerében és milyen kihatással lehet a profitra és a versenyképességre.

Azt is nagyon hasznosnak találtam, hogy konkrét példákat dolgoztunk fel az árkalkuláció során, így könnyebb volt a gyakorlatban is alkalmazni az elméleti ismereteket. Az óra során rájöttem, hogy mennyire fontos a pontos és precíz árkalkuláció, mert ez határozza meg a vállalat jövedelmezőségét és versenyképességét a piacon.

Az óra segített abban is, hogy jobban megérthessem az árképzés mögötti logikát és az árstratégia fontosságát a vállalati szinten. Az anyaggazdálkodási folyamatok ismerete nagyon hasznos lehet minden vállalkozás számára, mivel segít optimalizálni a termelési folyamatokat és csökkenteni a felesleges költségeket, ezt próbáltam átadni a diákok részére is.

Az anyaggazdálkodási óra sok érdekességet és hasznos információt tartalmazott, amit mindenképpen tudni kell egy jó vállalkozásvezetőnek.

Az óra során kapott feladatok segítségével gyakorolni tudtam az árképzés és az ár kalkuláció elméleti alapjait, illetve ezek gyakorlati alkalmazását.

A példák és a magyarázatok segítettek abban, hogy könnyebben megértsem az anyaggazdálkodási folyamatokat és az ár kalkuláció lényegét, holott ugye én nem ezen a területen tanítok.

IV. Esettanulmány bemutatása - konfliktuskezelés

Deviáns viselkedés vagy sem?

Avagy egy fegyvernek látszó tárgy esete

IV./1. Bevezetés

A dolgozatom fő témája a konfliktuskezelés-deviáns viselkedés és annak következményeinek elemzése egy olyan esetben, amely tanárként végzett munkám során történt az iskolában. Több kollégámmal készítettem interjúkat a témában, melyek eredményeit részletesen bemutatom a vizsgálatban.

Az elmúlt évek alatt nagyon sok cikk és szakirodalom is megjelent a deviáns viselkedéssel kapcsolatosan, főleg az általános- és a középiskolákban foglalkoztak ezzel a témakörrel és ma már nem lehet elmenni e téma, viselkedési forma mellett. Az elmúlt pár hétben történt több olyan esemény is az országban, mely rávilágított arra, hogy valami nem jó, nem működik rendesen az iskolákban, a diákok közösségeiben. Ezek a viselkedési formák, melyek eltérőek a mindennapi, általános jogi normáktól mind azt eredményezték, hogy a diákok, tanulótársak mások lettek egymással szemben, a tanárokkal szemben és úgy összegészében más-más lett a viselkedési morál.

A tanulmány első felében bemutatom a konkrét esetet, ezt követően a beszélgetéseken keresztül pedig a diák és annak érzelmi világát is taglalni fogom.

Rengeteg kérdés merül majd fel az olvasóban:

Miért? Hogyan? Merre tovább? Mit lehet tenni és mit lehet már nem tenni? És így tovább, ezekre mind megpróbálok megfelelő és kielégítő válaszokat adni.

A nevek kitalált nevek, nyilván a titoktartás és a belső szabályzat köti a dolgozókat és a jelenlévő személyeket is, hogy semmilyen információ ne kerüljön ki és senki ne legyen pletyka, elméletgyártások középpontjában.

Azért is érintett meg jobban egy ilyen kiemelkedő eset tanulmányozása, mivel nekem is van egy 13 éves gyermekem, és ez a korosztály 14-15 éves korban egyre jobban kiskamasz majd nagykamaszként viselkedik, azt gondolják az övék a világ, nekik mindent lehet, most ők akkor felnőnek, ha valami vagány dolgot csinálnak, csak sajnos a következményekkel sok esetben abszolút nem számolnak. A családi háttér sokszor egyértelműen meghatározza, hogy kinek milyen a viselkedése, ki milyen iskolát választ, a családi minta elkerülhetetlen. A gyermekek a saját családban látott viselkedési mintákat tükrözik és viszik tovább az életük során, ezért is fontos hogy egy-egy megtörtént, otthon történt konfliktust is hogyan tanulnak meg kezelni, sokszor látható és hallható hogy tiltakoznak sok minden ellen, ami úgy vélik a legrosszabb a világon (tudom, mert most éljük meg), de akkor a jó és a rend, az elfogadás felé tereljük.

IV./2. Alapeset leírása

Vékony József 9. osztályos tanuló, az iskola *Rendvédelmi* szakos tanulója egy fegyvernek látszó tárgyat hozott be magával az iskolába, melyet egy szakmai órán elő is vett, ahol a tanárnő elmondása szerint a diáktársai hangoskodtak és akkor József elővette a táskájából a fegyvert, megkérdezte a tanárnőt, hogy tegyen-e rendet.

Ezek után a tanárnő természetesen megijedt a fegyver láttán és kérte Józsefet, hogy hozza ki és tegye le a tanári asztalra, ne hadonásson vele, a diák kivitte, de többszöri felszólításra tette ezt meg. Mivel folyamatosan próbált alkudozni a tanárnővel, hogy ne vegye el, elteszi a táskájába, közben megszólalt egy diáktársa E. Ervin, hogy az övé a fegyver, azzal a szándékkal, hogy a tanárnő hátha odaadja neki és akkor ő el tudja rakni a táskájába. Ezt nem hitte el a tanárnő, tudta, hogy a kettő diák összejátsszik. Végül is a tanárnő mégis engedett Józsefnek, mivel ő is a fegyver láttán azért megijedt, hogy rakja el a táskájába és hagyja ott a táskát a tanári asztal mellett, addig, amíg vége nem lesz az órának, mégis jobb így, ha véletlenül valaki bejön az órára, mégsem egy fegyver van a tanári asztalon. Akkor a gyerekek lenyugodtak valamennyire és a tanárnő tudta folytatni az óráját, természetesen abszolút nem volt nyugodt és alig várta, hogy kicsengessenek.

Vége lett az órának és akkor a tanárnő a diákkal együtt, valamint a táska tartalmával elmentek az igazgatónőhöz, hogy elmondják mi is történt.

Szeretném felvázolni Vékony József családi háttérét, honnan jött és hogyan került ide.

Vékony József, mint már fentebb is írtam, hogy 9. osztályos tanuló, roma származású gyermek, aki a város melletti egyik kis faluban lakik. Jelen állás szerint már az 5. nevelőszülőknél van elhelyezve, ott a férfi testnevelő tanárként dolgozik. József utolsó lehetősége a nevelőszülőknél,

mivel ha itt sem tud megfelelően viselkedni, beilleszkedni akkor otthonba, intézetbe kerül. A 2 hetente lévő láthatást folyamatosan ellenőrzik.

A gyerekekről elmondták, hogy otthon segítőkész, tisztelettudó, első szóra ugrik, nem egy rendetlen gyerek. A nevelőszülők a tanárok elmondása szerint is meg voltak vele elégedve, mivel okosnak mondták, lenne benne még több lehetőség és tudás, de ezt ő nem szeretné kihasználni, kamatoztatni, csak szeret feltűnően viselkedni, a középpontban lenni. Az édesapja jelenleg is börtönben van. A nevelőszülők sem számítottak ilyen viselkedésre, nem volt látható előre, hogy egy fegyvernek látszó tárgyat fog az iskola területére, tanórára behozni.

IV./3. Tanári interjúk

Készítettem 3 beszélgetést a következő személyekkel, az osztályfőnöke, az angol tanár és a szakmai tanárnő adtak nekem a sok kérdésemre választ és fejtették ki a bennem felmerült miérteket.

Osztályfőnöke, László tanárúr elmondása szerint József, amikor megkezdte a tanulmányait szeptemberben, nem volt rajta látható, hogy bármilyen deviáns viselkedéssel ki fog tűnni a társai közül. Viszont már az év elején a gyerekekről kiderült, hogy nevelőszülőknél van és már az 5. nevelőszülő családjában él. Mivel családsegítő régebbi tapasztalatai voltak a tanárúrnak, ezért megkereste a gyámot, akitől a gyermek felől érdeklődött. A gyám tájékoztatása szerint nincs vele semmi gond, rendes gyermek, viszont mint utólag kiderült, hogy ő sem mondta el a teljes igazságot. A tanárúrral szemben nem volt tiszteletlen József, de látszott rajta, hogy a többieket, osztálytársait akarta az órákon szórakoztatni, feltűnősködni szeretett, nem tudott nyugodtan maradni a helyén. Az eset megtörténte előtt már az iskola kezdete óta a 2 hónap alatt sikerült begyűjtenie 1 igazgatói figyelmeztetést és 2 szaktanári felszólítást is.

A pisztoly elővételét megelőzte a diákok elmondása szerint egy olyan történés is, mely szerint az osztályban kikezdtek egy lányt és rá szállt több fiú, cikizni, piszkálni kezdték, a lány ezt nem bírta, otthon szólt az édesanyjának, aki megkereste az osztályfőnököt, hogy állítólag ezzel a fegyverrel lövöldözött a társaira és az ő lányára is. Van, akit combon vagy tarkón lőtt ezzel az airsoft fegyverrel. Súlyosbította a helyzetét azzal, hogy folyamatosan hazudozott és állandó konfliktusokba kevered, ezekből nem tudott sajnálatosan jól kijönni.

A fegyveres incidens után a meghallgatást követően derültek még ki információk, hogy a fegyvert, amikor hozta, azt megelőző héten már petárdát dobált az iskolában, az iskola kerítésén kívül az utcán. A fegyverről is hadovált össze-vissza, hogy úgy vette búcsúban ahol él a faluban,

de a nevelőszülő elmondása szerint ő nem adott rá 14 ezer forintot, valószínű a búcsúban lophatta el vagy valamilyen egyéb módon sikerült megszereznie az elmondottak szerint.

A következő interjú alanyom Benedek tanárúr angol szakos oktató, aki szerint feltűnősködő személyiség volt, vele személy szerint normálisan viselkedett, kifejezetten udvarias volt. A tanulmányaival nem volt probléma, az óráin rendszeresen tanult és jelentkezett is. Az órán is cikizték egymást az osztálytársaival, rosszabb napokon, amikor látta rajta, hogy más a kedve, mint szokott lenni, akkor felállt az órán és fel alá járkált, fogta magát az ablakhoz ment, és mondta, hogy kiugrik, csak fontoskodni akart, hogy ő rá figyeljenek a diáktársai. Az apjáról viccelődött, de soha nem mondta, hogy hol van, mi van vele, de a vicces megjegyzések nem megvető, nem lenéző, nem gonosz volt soha.

Szaktanári figyelmeztetést a tanárúrtól nem kapott, de a tanév elején, amikor tiszteletlenül viselkedett, akkor kaphatott volna, viszont határozott fellépést követően nem volt különösebb probléma a továbbiakban már. A tanulmányi eredménye vegyesnek mondható, átlaga 3,38 volt.

Nem tudott róla, hogy nevelőszülőknél van, erről nem beszélt, nem mondta és nem is kérdezte tőle az oktató. A távozását megelőző héten szerzett róla tudomást, de mivel többször az édesapját emlegette, ezért nem is feltételezte, hogy nevelőszülőknél van elhelyezve.

A harmadik elbeszélésem alanya pedig a konkrét esetet elmondó tanárnő, Magdolna, akinek az óráján történt incidensről készítettem egy leírást. Tanulási és beilleszkedési zavaros volt, nyughatatlan, nem tudott egyhelyben ülni, egyfolytában beszélt, megállás nélkül volt valami véleménye, de nem volt SNI-s, nem volt róla papírja meséli a tanárnő. Egyfolytában mondania kellett mindent, ami eszébe jutott, még akkor is, ha nem volt kapcsolatos az órával, és nem tudott várni, nem volt türelmes. Az egyik órára behozott egy fegyvert, mint utólag kiderült róla, hogy légfegyver volt. Úgy nézett ki, mint egy igazi fegyver, súlyra, formára. Ahogy a tanárnő meglátta, kérte tőle, hogy azonnal rakja ki, hozza ki a tanári asztalra, akkor ráérezett arra, hogy ebből baj lehet. Majd el kezdett alkudozni, ígérte, hogy elrakja, folyamatosan oldalgott a tanári asztalhoz, hogy ő el szeretné rakni a táskájába. Váltig állította, hogy ez egy játék fegyver, mondta neki, hogy értse már meg, ami úgy néz ki, mint egy igazi fegyver, azt, ha bemegy vele akár egy bankba letartóztathatják. Ha bárhol előveszi, akkor bajba kerülhet, ha besétál valahova és egy játékfegyverrel rabol, de igaznak tűnik, akkor börtönbe kerülhet miatta. Azt mondták a többiek, hogy ez valami airsoft fegyver. Ő pedig csak hajtotta az igazát, hogy ez csak egy játékfegyver, és hogy ebből miért kell ekkora ügyet csinálni. Elrakta a táskába, ott hagyta a táskát a tanári asztal mellett, és akkor végig azt szajkózta, hogy ez csak egy játékfegyver, a helyére ment, de akkor sem hallgatott el. Utána tovább folyt az óra, érezte azért

József, hogy ez így kellemetlen lenne, ha bárki benyit. Vége lett az órának és a tanárnő azonnal az igazgatói irodába sietett, de házon kívül volt, így a helyettesnek jelezte, hogy mit látott. Ő nem hozta el magával a tanulótól. József vitte el magával a táskájában. Mivel nem tudta, hogy mit csináljon, szólt óra után a feletteseinek, valamint igazából nem tudta eldönteni, hogy tényleg fegyver, igazi volt vagy sem. Még volt utána órájuk a gyerekeknek, akkor azt mondták, hogy majd intézkednek, de nem vették el aznap a gyerektől úgy hallotta a tanárnő. Hanem másnapra behívták az igazgatói irodába, ahol a meghallgatásról jegyzőkönyv készült.

A fegyver, amelyről szó van

IV./4. Jegyzőkönyv a meghallgatásról

A meghallgatáson jelen vannak az iskolaigazgató, a szakmai igazgatóhelyettes, az ügyvéd (aki oktatóként részt vesz az iskolában a rendvédelmi szakos tanulóknál, amellet több évtizedes rendőrségi munkahelyi múlttal rendelkezik), valamint E. Ervin és V. József 9. osztályos tanulók. Ezen felül Ervin és József osztályfőnökei, Magdolna tanárnő, az adminisztrátor, az iskolatitkár és a szociális segítő.

Az igazgató kezdi a meghallgatást, hogy azon ügy miatt gyűltek össze, amely az előző nap történt az iskolában, de ő csak később értesült róla, mivel akkor éppen házon kívül tartózkodott. Később megtudta, hogy egy sajnálatos eset történt Magdolna tanárnő óráján. A szociális munkás és segítő lesz a védelmezője a két kiskorú diáknak az ügyvéd tájékoztatása szerint, akik segíteni fogják őket abban, hogy tisztességes meghallgatásban részesüljenek. Az igazgató mivel nem volt a történéskor az iskolában, ezért tisztázni szeretné a hallott történeteket, pletykákat, majd Magdolna tanárnő elmondja ismét, amit már a beszélgetésünk során leírtam, hogy mi is történt az óráján.

Igazából a kettő diák úgy került együtt képbe, hogy csoport bontásban ilyenkor a tanárnő óráján együtt vannak, de nem osztálytársak.

Ervin vissza akarta kérni, azért mondta, hogy az övé a fegyver, mert akkor azt gondolták, hogy a tanárnő visszaadja neki, ha már a Józsinak nem adta vissza.

Ervin arra a kérdésre válaszolt, hogy miért gondolta, hogy neki vissza fogja adni a tanárnő a fegyvernek látszó tárgyat, Józsinak viszont nem. Ervin közölte, hogy szerinte azért, mert van egy kis különbség, és látszik rajta, hogy ő egy kicsikét érettebb. Az asztalra kiteszik az igazgató elé a fegyvert. Majd közli, hogy ez itt a fegyver, amely állítólag egy fegyver, pontosan egy fegyver vagy fegyvernek látszó tárgy, mert eddig a pontig még senki nem mondta ki konkrétan, hogy mi is valójában a nevezett tárgy. József szerint ez egy játék, a dobozán is rajta van, hogy 14+-os játék mondja. Magdolna tanárnő elmeséli, hogy valószínűleg ez volt az a fegyver, de mivel ilyennel még nem találkozott nem biztos benne, és ideges is volt, hogy hogyan kezelje ezt a helyzetet. Az igazgató sajnálatos esetnek tartja, ilyennel még senki nem találkozott ebben az intézményben, mert ugye a házirendben és minden egyéb szabályzatban benne van, hogy akár fegyver, akár fegyvernek látszó tárgy az iskola területére nem behozható, nem birtokolható. Ezek után akkor ügyvédúrtól kér tanácsot, hogy mondja el ennek a jogi vonatkozásait, következményeit.

Az ügyvéd rákérdezett Józsefnél, hogy hol szerezte a fegyvert. József válaszában azt mondta, hogy búcsúban vette. Az ügyvéd kíváncsi volt, hogy ki adta el neki, mire József azt válaszolta, hogy maga vásárolta. Aztán az ügyvéd érdeklődött, hogy milyen típusú fegyverről van szó, hogy játékfegyverről, légfegyverről vagy airsoft fegyverről van szó. József megerősítette, hogy játékpisztolyként vásárolta a fegyvert. Végül az ügyvéd tovább firtatta, hogy mi kerül kilövésre a fegyverből, mire József azt mondta, hogy nagyon kicsi zöld golyókkal lehet használni.

Ügyvéd úr szerint, mivel egyikük sem szakértő ebben a kérdésben a jelenlévők közül, ezért azt javasolta, hogy ne foglaljanak állást ebben a kérdésben. Az iskola vezetése dönti el, hogy hogyan tovább, de az biztos, hogy ránézésre nincs az az ember, aki megtudja állapítani vagy mondani egy fegyverről, vagy fegyvernek látszó tárgyról, hogy az megfelel egy lőfegyvernek, vagy a légfegyverre vonatkozó szabályoknak. Ezt csak szakértő tudja megállapítani, így ebben nem foglalnak állást. De az biztos, hogy bizonyos átalakításokkal utólagosan egy bizonyos fizikai tulajdonságoknak megfeleltethető egy eszköz, ami már lőfegyverre minősíthető, amelynek tartása súlyos bűncselekmény. Amennyiben nem felel meg ezeknek a feltételeknek, akkor más feltételek esetében a légfegyverre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ezen szabályok pedig azt mondják ki, hogy 18 év alatti személy légfegyvernek minősülő eszközt csak 18 éven felüli személy jelenlétében használhat, illetve birtokolhat. Az airsoft fegyver a légpisztoly, légfegyver kategóriával esik egy kategória alá. Zárt térben a 18 év alatti csak úgy

tarthat, hogy felnőtt jelenlétében, 18 év feletti pedig csak úgy hogy adott esetben telken szomszédokat nem veszélyeztethet. Zárt tér jelen esetben az osztályterem is. Rendőrség eldönti, hogy a továbbiakban milyen irányba megy tovább az ügy. 14 éves kor felett ma Magyarországon mindenki büntethető, zárja mondandóját.

A meghallgatáson megmutatták a dobozt, amiben a fegyvert vitte és tárolta a tanuló, ez egy kemény, papírdoboz volt és teljesen át volt lyukasztva, szét lett löve a doboz. Közben kiderült, hogy valamelyik társát halántékon lőtte, combon meglőtte és akkor sorra áramlottak be az információk, hogy valójában mit csinált ezzel a fegyverrel az iskolán kívül. Tehát lövöldözött a társaira, és ez nem fájdalom mentes volt, erre mondta mindig József, hogy ezt ő nem használta és nem úgy gondolta, hogy ez komoly probléma lenne.

Ennek további következményei lesznek, mert a házirendbe ütközik és fegyelemsértést valósít meg, ezzel zárult a meghallgatás. Majd amit kaptam további információt, hogy a gyermeket eltanácsolták az iskolából.

4./5. Befejezés

A feldolgozott és megismertetett eset kapcsán az osztály tanulói és Magdolna tanárnő a közvetlenül érintett szereplők, személyek. Az osztálytársak valószínűleg nem fogadják el ezt a viselkedést, nem akarnak konfrontálódni, így inkább hallgatnak. Magdolna tanárnő jól járt el, mivel abban a hirtelen történt szituációban más sem tudott volna másképp eljárni. Megpróbálta teljesen higgadtan kezelni a helyzetet és valahogyan lenyugtatni a fiút, hogy esetleg ha igazi fegyverről is van szó, nehogy valami kárt tegyen a fiú akár saját magában vagy ott az órán az osztálytársaiban. Mivel csak 2 hónapja járt a diák az iskolába, ezért nem ismerték még az őt tanító tanárok, nem tudták a viselkedéséről megállapítani teljes körűen, hogy bármi deviáns viselkedésre hajlamos lenne.

József még a meghallgatáskor sem érezte át a súlyát a történeteknek, utána is a tanárnőt okolta, hogy egy játékfegyver miatt mekkora ügyet csinált ebből az egészből. Ő neki minden vágya az volt, hogy ő rendőr akart lenni és a tanárnő tönkre vágta az egész életét. Az utolsó pillanatig nem értette, hogy ez miért volt ennyire fontos ügy, miért kellett így megalázni és vele elbánni, amikor ez csak egy játék fegyver volt.

Nem volt szemtelen, de reménytelen volt, mert súlyos magatartásbeli problémákkal küzdött, voltak különböző érzelmi problémái, nyughatatlan volt és közösségbe való beilleszkedési problémái is voltak.

Az iskolai deviáns viselkedések egyre gyakoribb jelenségek ma a világban, a középiskolákban, de már nem csak ott van jelen, hanem sajnos általános iskolában is.

Az általános iskolai bántalmazás egy külön esettanulmány is akár lehetne, mivel személyes tapasztalatom van és tudnék írni bőven erről a 13 éves fiam kapcsán, akivel egy nagyon nehéz 6. osztályos évünk volt a folyamatos csúfolódások, szavakkal való bántások miatt.

Azt gondolom, hogy az iskolai vezetés jól és megfelelően járt el, a további ügy részleteit nem ismertem meg, de ez alapján elmondható, hogy a megfelelő példamutatás az iskola és a pedagógusok részéről egyfajta iránymutatás a diákoknak. Otthon, ha nem kapnak meg a diákok a szülőktől egy mintát, ezért is szükséges az iskola részéről, hogy jó irányba próbálja terelni a diákokat. Megtanulnak sok esetben viselkedni, ha már otthon ezt nem kapják meg teljesen, a problémamegoldó képességük is fejlődik, és hogy ezzel milyen értékrendet tudnak majd képviselni felnőtt korukban. Nyilván vannak sajnos kivételek, akiket sehogyan nem lehet a dacos személyiségükből kikökkenteni, de azért minden diákhoz megvan az út, hogy segítsük, ha persze hagyja.

Nagyon sok múlik a szülői jelenlétben és hogy otthon a szülő milyen elvárást támaszt, milyen példát mutat a gyermekének, odafigyel rá, meghallgatja és példamutatásával mások iránti tiszteletre is megtanítja.

Igen ezek nagy szavak, van, akinek sikerül, van, akinek nem, van, aki foglalkozik vele, van, aki nem. De mi, akik egy picit időt és energiát fektetünk abba, hogy a jövő nemzedéke jobb legyen, akkor már előbbre fog haladni a világunk és már megérte ezért dolgozni.

4./6. Felhasznált irodalom az esettanulmány során:

www.gumilovedek.hu

Saját házon belüli jegyzőkönyv a meghallgatásról

Saját interjú készítése szóban és hangfelvétellel

V. SWOT elemzés magamról és a fejlesztendő területeim

SWOT elemzésem:

Az alábbi SWOT elemzés segítségével egy átfogó képet kaphat az olvasó rólam, és az erősségeimről, gyengeségeimről, lehetőségeimről és a veszélyekről.

Az SWOT elemzés egy hatékony eszköz, amely segít felmérni akár egy személy vagy egy szervezet belső erősségeit és gyengeségeit, valamint a külső lehetőségeket és fenyegetéseket. A saját SWOT elemzésem során fel fogom eleveníteni mindazon tulajdonságaimat és körülményeimet, amelyek pozitívan vagy negatívan befolyásolhatják a céljaim elérését. Megvizsgálom az erősségeimet, mint például a kitartásom, kreativitásom és szakmai tapasztalatom, valamint a gyengeségeimet, mint például a túlzottan magas elvárásaim vagy az egyensúly megtalálása a mindennapi életemben. Emellett átgondolom azokat az külső tényezőket is, amelyek támogathatják vagy gátolhatják a fejlődésemet és sikereimet, és ezek alapján készítek egy hatékony stratégiát a további fejlődésem érdekében. Ez a SWOT elemzés lehetőséget ad arra, hogy objektíven átgondoljam a saját helyzetemet és azon dolgozzak, hogy kihasználjam a lehetőségeket és kezeljem a kihívásokat a személyes és szakmai fejlődésem érdekében.

Erősségeim:

1. Képes vagyok kiváló kommunikációs készséggel kifejezni magamat és hatékonyan kommunikálni másokkal.
2. Az határozott és céltudatos személyiségem segít abban, hogy kitartóan dolgozzak a kitűzött célok eléréséért.
3. Rugalmas és alkalmazkodó vagyok, képes vagyok könnyen alkalmazkodni változó helyzetekhez és gyorsan megtalálni a megoldást problémákra.
4. Jó problémamegoldó képességeim révén hatékonyan kezelhetem nehezebb helyzeteket és megtalálhatom a legjobb megoldást.

Gyengeségeim:

1. Néha túlzottan magas elvárásokat támasztok magammal szemben, így hosszabb időbe telik egy-egy munkafolyamat.

2. Bizony vannak olyan helyzetek, amikor nehezen tudom megtalálni az egyensúlyt a munka és a magánélet között, ami befolyásolhatja a teljesítményemet.
3. Időmenedzsment képességemmel néha nehézségeim vannak az idő hatékony beosztásával és prioritások kezelésével.
4. Feszültségre való hajlamom miatt néha stresszes helyzetekben könnyen elveszítem a nyugalmamat, ami negatívan befolyásolhatja a teljesítményemet, időnként nehezen tudom kezelni a stresszes helyzeteket és hajlamos vagyok túlvállalni magam.
5. Túlzott önkontroll miatt nehézséget okozhat az érzelmek kifejezése és az őszinte kommunikáció másokkal.

Lehetőségeim:

1. Fejlődés a személyes és szakmai területeken - lehetőségem van továbbfejleszteni kommunikációs és problémamegoldó készségeimet.
2. További tanulás és képzések - lehetőségem van továbbtanulni és új készségeket szerezni, amelyek elősegíthetik a karrierem fejlődését.
3. Kapcsolatok építése - használhatom az erős kommunikációs képességeimet arra, hogy széles körű kapcsolatokat építsek, és új lehetőségeket teremtsék magamnak.

Veszélyek:

1. Verseny - a mi szakmánkban való versenyhelyzet miatt nehézséget okozhat az előrenyomulás és a siker elérése.
2. Állóképesség - az állandó stressz és nyomás miatt nehézséget okozhat az életvitel, család és egészség fenntartása.
3. Kényelmi zóna - a kényelmi zónámban való tartózkodás miatt nehézséget okozhat az új kihívások és lehetőségek felvállalása.

Összességében, a kiváló kommunikációs készségem és problémamegoldó képességem, valamint a rugalmasságom és alkalmazkodó képességem segíthetnek abban, hogy sikeres legyek a karrieremben. Fontos azonban figyelmem az időmenedzsmentre és a túlzott tökéletesre való törekvés csökkentésére, valamint folyamatosan fejlesztenem magam, hogy versenyképes maradjak a munkaerőpiacon.

Komplex fejlesztési tervem:

A fejlesztési tervem célja az, hogy továbbfejlesszem és fejlesszem a szakmai és személyes készségeimet. Ennek érdekében tervezem részt venni olyan kurzusokon és tréningeken, amelyek segítenek bővíteni és elmélyíteni tantárgyi tudásomat. Emellett tervezek mentorral dolgozni, aki segít abban, hogy hatékonyabban fejlesszem magam.

Továbbá részt szeretnék venni szervezeti rendezvényeken és konferenciákon, hogy építsem a szakmai hálózatom, és megismerjem az iparági legújabb trendjeit és fejleményeit. Ez segíteni fog abban, hogy friss és releváns ismeretekkel rendelkezek, és a lehető legtöbbet tudjam adni magamból a munkám során.

Emellett az is foglalkoztat, hogy rendszeresen gyakoroljak és fejlesszem vezetői készségeimet, hogy jobban tudjak motiválni és irányítani másokat a projektek során. Ennek érdekében, amit megteszek, hogy különböző tréningen és workshopokon ha támogatják meg tudjak jelenni, és ha esetleg mégsem akkor, pedig ami érdekel és érdekes lehet számomra akkor saját költségen vállalom.

Az önismeret és személyes fejlődés kérdésköre pedig hangsúlyos számomra, hogy folyamatosan fejlesszem önmagam, és törekedek arra, hogy jobba váljak mind szakmailag, mind pedig személyes szinten.

Szakmai tudás bővítésével pedig elkötelezett vagyok a folyamatos tanulás és fejlődés mellett, így szakmai képességeimet szeretném tovább fejleszteni, hogy jobban tudjak segíteni a diákjaimnak.

Kommunikációs készségek fejlesztése terén nélkülözhetetlennek tartom, hogy hatékonyan kommunikáljak a diákokkal, a szülőkkel, valamint a kollégáimmal is. Ezért szeretném fejleszteni kommunikációs készségeimet.

Differenciált tanítási módszerek alkalmazásával kapcsolatosan szeretném továbbfejleszteni a ezen módszerek alkalmazását, hogy minden diák számára személyre szabott oktatást tudjak biztosítani.

Fejlesztendő területeim tehát mindenképp a tanári pályámon, ami lényeges és mérvadó, hogy ne vesszen el belőlem a törekvés a minél jobb pedagógus pálya iránt.

Motiváló és inspiráló pedagógus szeretnék lenni, még jobban motiválni és inspirálni a diákjaimat, hogy sikeresebbek legyenek az iskolai és az élet minden területén.

Hatékonyabb értékelési rendszer kialakítását kulcsfontosságúnak tartom, hogy megfelelő visszajelzéseket adjak a diákoknak, ezért szeretném fejleszteni az értékelési módszereimet.

Szülői kapcsolatok erősítése és a tanulók sikere szorosan összefügg a szülőkkal való kapcsolattal is, ezért mindenképp szükséges fejleszteni a szülői kapcsolatokat és együttműködni velük a diákok fejlődése érdekében.

Konfliktuskezelés és problémamegoldás területén kardinális kérdésnek tartom, hogy szükséges tovább fejleszteni a konfliktuskezelés és problémamegoldó képességeimet, minél hatékonyabban tudjak kezelni minden felmerülő nehézséget az oktatási folyamat során.

Összességében a fejlesztési tervemnek az a célja, hogy folyamatosan fejlődjek és növekedjek szakmailag és személyesen, hogy a lehető legjobb teljesítményt nyújtsam a munkahelyemen és az életben általában. Állandóan új készségekkel és tapasztalatokkal rendelkezzek, és elérjem a kitűzött céljaimat.

VI. Mellékletek:

ÓRATERV

Anyaggazdálkodás

Árkalkuláció, árképzés

Készítette:

Oszlánszki-Sztarovics Petra (IAWZXI)

BGE Közgazdász tanár MA 2023/2024. II. évfolyam

Óraterv

A pedagógus neve: Oszlánszki-Sztarovics Petra

Tantárgy: Anyaggazdálkodás

Osztály: Budapesti Komplex SZC Gundel Károly Vendéglátó és Turisztikai Technikum
11/B/C cukrász csoport

Az óra témája: Árképzés, kalkuláció

Az óra cél- és feladatrendszere: nyersanyagárak ismeretében fogyasztói árképzés, haszonkulcs számítás, árres számítás, ELÁBÉ-szint, árresszint, az árak ismeretében tervezési képesség, választási képesség, döntési képesség.

Nevelési cél: a tanulók aktivizálása, az együttműködési készség fokozása, órai csoportos munka, motiváció a csapatmunkára

Az óra didaktikai feladatai: bevezetés a témába, ráhangolás, motiválás, meglévő ismeret elmélyítése, a házi feladat előkészítése, a házi feladat kijelölése

Tantárgyi kapcsolatok: matematika, élelmiszerismeret, vállalkozási ismeretek

Dátum: 2024. január 25.

Időke- ret	Az óra menete	Célok és feladatok	Módszer- ek	Tanulói munkafor- mák	Eszközök
5 perc	Tanulói létszám ellenőrzése, jelentés, hiányzók beírása	Az órai figyelem és fegyelem kialakítása	-	-	-
20 perc	Házi feladat ellenőrzése	A tanulók árképzéssel kapcsolatos ismereteinek elmélyítése. Ismétlés az előző órák anyagához kapcsolódóan.	kérdés, magyarázat, tanulók szereplése a táblánál	egyéni- és csoportmunka	feladatlap, kréta-tábla számológép
15 perc	Feladatmegoldás	A vendéglátó árképzés specialitásainak készségszintű	kérdés, magyarázat, tanulók szereplés	egyéni- és csoportmunka	feladatlap, kréta-tábla, számológép

		alkalmazása osztálymunka, füzetben való munka.	e a táblánál		
5 perc	Házi feladat kiadása és céljának ismertetése	A kereslet számára megfizethető és a vállalkozás számára gazdaságosan megtermelhető termékek előállításához szükséges kalkuláció ismerete.	magyará- zat	egyéni munka tanórán kívül	feladatlap, krétatábla, számológép

Források jegyzéke

A borítókép forrása: https://finomsutik.files.wordpress.com/2013/06/risotto_torta.gif

IRODALOMJEGYZÉK

1. Antal, P. & Forgó, S. & Kis-Tóth, L. & Komló, Cs. & Szabó, B. & Szlahorek, A. & Tóvári, J., 2011. Elektronikus tananyagfejlesztés. Eger: Líceum Kiadó. [online] Elérhető: <https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/5533/1/Elektronikus%20tananyagfejleszt%C3%A9s.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.12.]
2. arcanum.com, 2024. Bereczki Máté [online] Elérhető: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Borovszky-borovszky-samu-magyarorszag-varmegyei-es-varosai-1/nograd-varmegye-E6DB/irodalom-tudomany-muveszet-irta-venderno-forealiskolai-tanar-ECD3/bereczki-mate-ED2D/?list=eyJxdWVyeSI6ICJiZXJlY3praSBtXHUwMGUxdFh1MDBIOSJ9> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.14.]
3. Az iskola honlapja – általános ismeretek. [online] Elérhető: <https://dabereczki.www.intezmeny.edir.hu/> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.05.]
4. Az iskola honlapja – szakmai dokumentumok. [online] Elérhető: <https://dabereczki.www.intezmeny.edir.hu/szakmai-dokumentumok/kkk-ptt> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.05.]
5. Az iskola honlapja – története. [online] <https://dabereczki.www.intezmeny.edir.hu/rolunk/tortenet> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.05.]
6. Bernschütz, S. & Horváthné Hargitai, K., 2004. A Bereczki Máté Szakképző Iskola száz éve 1904-2004. Baja: Nicopress Bt.
7. Bognár, Zs. & Nagy, Á. & Petrik, K., 2017. Pénzügyi és vállalkozási ismeretek szakgimnáziumok részére. Piliscsév: Műszaki Könyvkiadó Kft.
8. Brusztiné Kuvári, E., 2020. A foglalkoztatás alapjai. Budapest: Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal.
9. Burkáné Szolnoki, Á., 2020. Vállalkozási ismeretek mindenkinek. Budapest: Műszaki Könyvkiadó Kft.
10. Csővári, G., 2016. A digitális tananyagfejlesztés alapjai. Budapest: Alinea Fontes Kiadó Bt.
11. Dancsó, T., 2009. A digitális pedagógia fejlesztése a Sulinet Digitális Tudásbázis alkalmazásával. [online] Elérhető: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/digitalis-pedagogia-090617> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.13.]

12. Development Co-operation Report, 2016. The Sustainable Development Goals as Business Opportunities, OECD Publishing, Paris. [online] Elérhető: https://www.oecd-ilibrary.org/development/development-co-operation-report-2016_dcr-2016-en [Hozzáférés dátuma: 2024.04.13.].
13. Falus, I., 1996. Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Budapest: Keraban Könyvkiadó
14. Fleischmann, A., 2023. Pénzügyi és vállalkozási ismeretek. Pécs: Szega Books Kft.
15. Forgács, G., 2016. Vállalkozói matek. Budapest: Akadémiai Kiadó Zrt.
16. Gyarmati, I. & Pukánszky, B., 2015. Tananyagfejlesztés és tanítási módszertan. Budapest: Osiris Kiadó Kft.
17. Györfiné Körtvélyesi, F., 2015. A tanári tevékenység, mint a tanár–diák konfliktusok forrása. *Educatio*, 3. szám, pp. 116–120.
18. Kiss, G., 2009. Az egész életen át tartó tanulás fejlesztése az intézmények közötti nemzetközi együttműködéssel. *Interstudium* kiadvány, TÁMOP-2.2.4.-08/1-2009-0012 számú projekt
19. magyarmezogazdasag.hu, 2023. Az agrártárca és az agrárszakiskolások kölcsönösen számíthatnak egymásra. [online] Elérhető: <https://magyarmezogazdasag.hu/2023/09/08/az-agrartarca-es-az-agrarszakiskolasok-kolcsonosen-szamithatnak-egymasra/> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.13.].
20. Matific Education Expert, 2021. Hogy ápoljuk a diákok motivációját: A tanulmányi siker kulcsa. [online] Elérhető: <https://www.matific.com/hu/hu/home/blog/2021/09/07/how-foster-student-motivation-key-academic-success/> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.16.].
21. Nagy, K. & Török, G., 2017. A vállalkozói folyamatok hatékonyságának növelése innovatív módszerek segítségével. Piliscesév: Műszaki Könyvkiadó Kft.
22. Nemesi, Zs. & Diószegi, Á. & Költő, M., 2018. Tanári szerepek és szereptételek. Budapest: Osiris Kiadó Kft.
23. penz7.hu, 2024. Jubilál a PÉNZ7! [online] Elérhető: <https://penz7.hu/hir-reszlet.cshhtml?hirId=142> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.13.].
24. Prievara, T. & Lénárd, A. & Katona, N., 2020. Digitális Pedagógia a Közoktatásban. Eger: Eszterházy Károly Egyetem, Oktatás 2030. [online] Elérhető: <https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/7111/1/digitalis-pedagogia-a-kozoktatásban.pdf> [Hozzáférés dátuma: 2024.04.13.].
25. Simonics, I., 2016. Felnőttek szakképzése. Budapest: Typotop Kft.

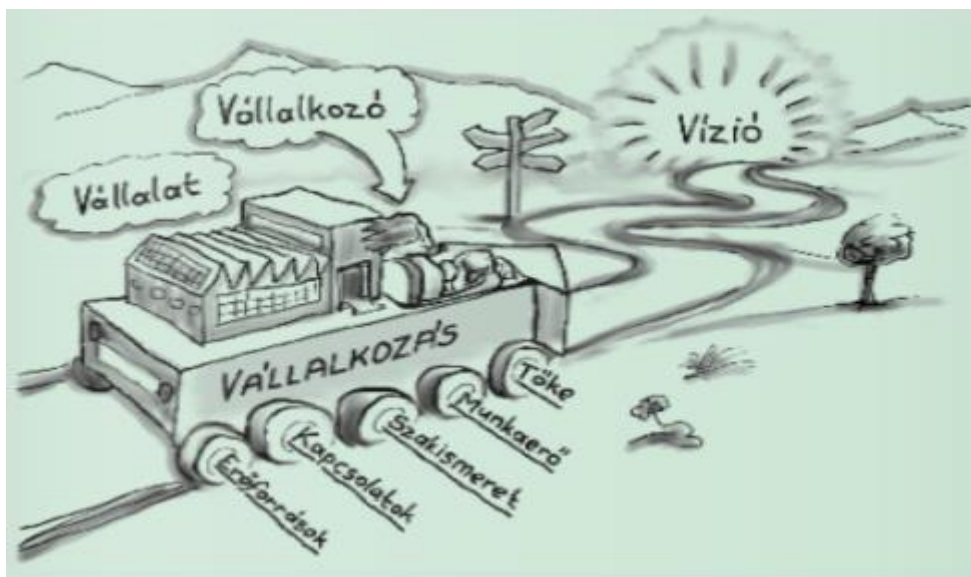
26. Somogy Vármegyei Hírportál - Sonline, 2024. Egy jó szakma felér egy diplomával. [online] Elérhető: <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2024/01/egy-jo-szakma-feler-egy-diplomaval> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.16.].
27. Varga, Z., 2020. Munkajogi alapok középiskolásoknak. Budapest: Akadémiai Kiadó Zrt.
28. Vida, C., 2022. A magyar agrárszakképzés szerkezete. Fejlődésgazdaságtani Szakosztály. [online] Elérhető: <https://fejlodesgazdasagtan.hu/2022/02/13/a-magyar-agrarszakkepzes-szerkezete/> [Hozzáférés dátuma: 2024.02.16.].
29. Vitényi, I., 2004. Agria Media – Az elektronikus tananyagok témakörei. [online] Elérhető: https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/6595/1/434_438_Vit%C3%A9nyi.pdf [Hozzáférés dátuma: 2024.02.11.].
30. Wilson, D., 2019. Lifelong Learning and Career Development: A Practical Guide. Chicago: University of Chicago Press.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Iskolánk látképe

(Forrás: saját fotó)

2. melléklet: A vállalkozás kocsiját több tényező viszi előre, de az irányítás a vállalkozó feladata

(Forrás: Vállalkozási ismeretek mindenkinek, 2020., p. 49.)